

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

TAGAJÁNLSÓK

1931-BEN

KÉZIRAT GYANÁNT

BUDAPEST

1931

061.12 MTA

ELŐSZÓ

TARTALOM

1911

1912

TAGAJÁNLÁSOK

1931-ben.

AZ I. OSZTÁLYBA

TISZTELETI TAGNAK:

NÉGYESY LÁSZLÓ-t, osztályunk A) alosztályának legidősebb rendes tagját ajánljuk az osztályunkban megüresedett tiszteleti tagsági helyre. Négyesyt 1918-ban választotta meg Akadémiánk rendes tagjává, addigi tudományos munkásságának elismerésül s abban a reményben, hogy elérve férfikora teljét, lelkének értékes adományait gazdagon gyümölcsözteti majd a magyar tudomány és Akadémiánk javára. Az eredmény minden reményünket meghaladta. Az a 13 év, amelyet Négyesy mint Akadémiánk rendes tagja átélt, az ő tudományos és közéleti munkásságának legnevezetesebb szakasza. Munkabírást a vállára súlyosodó évek nemcsak nem csökkentették, hanem még fokozták, tudományos és írói egyénisége egyre gazdagabban bontakozott ki, sőt olyan területen is szerzett babért, amelyen fiatalabb korában nem próbálta meg erejét.

Akadémiánk ebben az időszakban — nem számítva rendes tagsági székfoglalóját, *Zrinyi prózai munkáinak kiadása*, 1920. — nyolcszor tisztelte meg Négyesy Lászlót megbízással, s ő mindannyiszor nemcsak készségesen, hanem kitűnően is megfelelt a beléje helyezett bizalomnak. Három kisebb sírbeszédén kívül (*Gárdonyi Géza és Békefi Remig ravatalánál*, *Berzsenyi Dániel sírjánál*) nagyszabású emlékbeszédben méltatta az 1924. évi ünnepi közületen *Beöthy Zsoltot*, a barát és tanítvány szeretetével és az író művészetével rajzolva meg mesterének jellemképét; jelentést írt az *1923. évi nagyjutalomról és Marczibányi mellékjutalomról*; három ünnepi előadást tartott Madáchról (*Egyetemesség, magyarság és egyéniség az Ember tragédiájában*, 1923), Jókairól (*Jókai költői és nemzeti értéke*, 1925) és Akadémiánk százados ünnepén, 1925-ben, *A magyar irodalom és költészet fejlődéséről* — ez az utóbbi mesteri képe az utolsó század irodalmi törekvéseinek, az Akadémia ösztönző és irányító hatásának föltüntetésével.

Mellözve a Kisfaludy-Társaságban és a Szt. István Akadémiában tartott nagyszámú ünnepi előadásait és megemlékezéseit, amelyekben még a legtöbbet koptatott

tárgyakról is tudott újat mondani, a maga emelkedettebb szempontjaiból vizsgálva őket — ide sorozzuk *Az ősz Toldi*-ről írt tanulmányát, a Toldi-problémáknak újszerű megvilágítását — ebből a korszakból való Négyesy egyik legterjedelmesebb dolgozata, *Gróf Festetich György a magyar irodalomban* (1925) — benne Négyesy nemcsak egészen új anyagot tár fel a maga kutatásai alapján, hanem belemerülve a látszólag nem gyümölcsöző tárgyba, igen érdekes és vonzó képet fest irodalmunk száz évvel ezelőtti életéről. És ebben a korszakban virágzott ki a maga pompájában Négyesy kritikai tehetsége: Pintér kézikönyvéről írt bírálata (1923) egyike legkitűnőbb tudományos bírálatainknak, két Greguss-jelentése (1920 és 1928) nemcsak 13 év irodalomtörténeti termését jellemzi és értékeli a maga biztos ítéletével és ízlésével, hanem irodalomelméleti mélységekbe is leszáll s páratlanul tanulságossá válik. Tudományos polémiái (1927 és 1931) azzal a nemes harraggal, mélyreható tudománnyal és erkölcsi bátorsággal, amely ezeket a dolgozatait jellemzi, kritikai irodalmunk legnagyobb szellemeinek, Bajzának és Gyulainak idejét juttatják eszünkbe.

Négyesy ma, hetven éves korában, mint irodalmi életünknek legértékesebb vezéregyénisége, dísz Akadémiánknak — méltányos, hogy ez a dísz külsőleg is kifejezésre jusson tiszteleti tagságában.

Badics Ferenc t. t.

Császár Elemér r. t.

AZ I. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGNAK:

HORVÁTH JÁNOS-t, Akadémiánknak 1919 október 23. óta levelező tagját, 1923 óta a budapesti kir. magy. Pázmány Péter tudományegyetemen a magyar irodalomtörténet nyilv. rendes tanárát és a Kisfaludy-Társaság rendes tagját, a Corvin-koszorú tulajdonosát, az I. osztály B) alosztályába rendes tagnak ajánljuk.

Ajánlásunk megokolására kevés szó elég, bár sokat lehetne mondani. Levelező tagsága alatt írt hat önálló műve közül a két legnagyobbnak pusztá megemlézése is döntő erejű volna. Az 1922-ben kiadott *Petőfi Sándor az összeomlás utáni szellemi felemelkedésünknek egyik em-*

lékszerű alkotása, Petőfi költészetének eddig legbehatóbb, legrészletesebb, legmodernebb tudományos megvilágítása, művészi szempontból is méltó utóda a Petőfi-irodalom alapvető termékeinek, Gyulai Pál tanulmányának, a legújabb irodalompszichológiai és irodalomesztétikai módszerek önálló továbbfejlesztésével, biztos izlésítélettel kidolgozott mű. A másik: *A magyar irodalmi népiesség Faludtól Petőfiig* című testes kötet épen Akadémiánk kiadásában jelent meg 1927-ben, s az újonnan feltárt anyag, szempontok és eredmények gazdagságával az eddig mindig csak vázlatosan kezelt kérdésnek nagyszabású kifejtése. Most harmadik nagyobb összefoglaló műve van sajtó alatt, szellemtörténetünk egy fontos mozzanatáról, *A magyar irodalmi műveltség kezdetei* címmel, melyből a „Napkelet“ c. folyóiratban két mutatvány jelent meg. Horváth János a gyakorlati kritikában is irányadó munkával vesz részt. *Aranytól Adyig* c. könyve (1921) kritikai megalapozású tárgyalása irodalomtörténetünk egy újabbkori érdekes szakaszának. Két önálló művével a magyar verselméleti vizsgálódásokat viszi nagy lépésekkel előre: *Magyar ritmus, jövevény versidom* (Olcsó Könyvtár 1922) és *A középkori magyar vers ritmusa* (1928). Emebben a verstörténeti szempontok újszerűsége vívja ki méltánylásunkat, amabban a nyelvbeli ritmusnak a versbeli ritmussal való összehatása van eredeti módon megvilágítva. — Horváth egyúttal az irodalomelméletnek is jeles továbbfejlesztője. Idevág *Magyar irodalomismeret; a rendszerezés alapelvei* c. tanulmánya (Minerva, 1922). De elveit számos irodalomtörténeti tanulmányában is fejtegeti és értékesíti. Akadémiánk és a Kisfaludy-Társaság kebelében felolvasott emlékbeszédei (Riedl Frigyesről, Szász Károlyról, Szilády Áronról), dolgozatai, nagyjutalmi jelentése, a „Napkelet“-ben és a „Minervá“-ban közzétett munkálatai mind tartalmaznak új mozzanatokat, az újság keresése nélkül, s nemes irodalmi formában jelennek meg.

Horváth János eredeti fej. Tudós készültség, kutató szorgalom, probléma-látás, biztos módszer, mély felfogás, erős ítélet, a kidolgozásban művészi adomány elsőrangú irodalomtörténetíróvá teszi. Szerény, tartalmas, nemes tudós egyéniségét közszeretet veszi körül.

Négyesy László r. t.
Császár Elemér r. t.
Szinnyi Ferenc r. t.
Baros Gyula l. t.

AZ I. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

ECKHARDT SÁNDOR egyetemi tanárt levelező tagnak ajánljuk az I. osztály B) alosztályába, indokolásul tisztelettel hivatkozva tavalyi és tavalyelőtti ajánlásunk adataira.

Budapest, 1931 február 24-én.

Horváth János l. t.

Hozzájárulunk: **Szinnyei Ferenc** r. t.
Vargha Damján l. t.
Solymossy Sándor l. t.
Thienemann Tivadar l. t.
Kéky Lajos l. t.
Baros Gyula l. t.

AZ I. OSZTÁLYBA

KÜLSŐ TAGNAK:

KANNISTO ARTÚR helsinki-i egyetemi tanárt az I. osztályba külső tagnak ajánljuk. Kannisto a magyarhoz legközelebb álló rokon nyelvnek, a vogulnak Munkácsi Bernát mellett legalaposabb ismerője és kiváló kutatója. Több évet töltött a kihalófélben levő vogulok között, mialatt nyelvjárasterületről nyelvjárasterületre haladva óriási mennyiségű, rendkívül megbízható szótári, nyelvtani, valamint népköltészeti anyagot gyűjtött össze és mentett meg ezzel — szinte az utolsó órában — a tudomány számára.

A maga nemében párját ritkító gyűjtemény feldolgozása és sajtó alá rendezése közben eddig a következő jelentős monografiáit tette közzé: *Zur Geschichte des Vokalismus der ersten Silbe im Wogulischen* (1919), *Die Vokalharmonie im Wogulischen* (FUF. XIV), *Über die früheren Wohngebiete der Wogulen im Lichte der Ortsnamenforschung* (finnül 1923, németül 1927), *Die tatarischen Lehnwörter im Wogulischen* (1925).

Ezekkel a munkáival nagy szolgálatot tett Kannisto

a finnugor nyelvtudománynak. Eredményei magyar szempontból is igen értékesek, mert rá-rávilágítanak nyelvünk és őstörténetünk számos sarkalatos kérdésére. — Kannisto kitűnően ismeri a magyar nyelvészeti irodalmat, sőt arra is szakított időt, hogy nyelvünket gyakorlatilag is elsajátítsa.

Külső taggá való megválasztásra melegen ajánljuk.

Szinnyei József ig. és r. t.

Gombocz Zoltán r. t.

KROHN KÁROLY egyetemi tanárt külső tagnak ajánljuk. Krohn a finn és az összehasonlító folklóre tanára a helsinki-i egyetemen, a gyűjtéseiről és kiadványairól Európa-szerte ismert Finn Irodalmi Társaság elnöke, mely Társaság az idén ünnepli alapításának 100. évfordulóját. Tanszékén, melyet 32 év óta tölt be, atyjának (Kr. Gyulának) utóda és annak megkezdett tudományos módszerét érlelte ki oly sikerrel, hogy ma a szakbeli kutatás világszerte ennek nyomán halad. Ez az ú. n. „földrajz-történeti“ módszer, amely szigorúan filológiai is, hozta létre a Folklóre Fellows világszövetséget, amelynek Krohn a megalapítástól fogva elnöke és kiadványainak: a „F. F. Communications“-nek (1905-től máig 92 nagyrészt kötetnyi részletkutatások a világ minden részéből) szerkesztője. Hogy a finnek ma hazájuk népi anyagának legtekélyesebb felgyűjtésével rendelkeznek, hogy a százezrekre menő kézíratos szöveg archivumba rendezve és jegyzékkel publikálva a kutatók számára készen áll, az főképp az ő szervezőtehetségének elévülhetetlen érdeme. Saját munkái példák a Krohn-féle módszer illusztrálására és érvényének igazolására a folklóre minden fájában. Főképp a Kalevalarunókról írt tanulmánya (7 testes füzetben), mellyel a Lönnrot-féle szöveget helyesbítette és mítikus, valamint mesei elemeit hiteles népi hagyományok alapján rekonstruálta, a „Ráolvasások“-ról szóló beható kutatásai, egyes népmesék elterjedésének módjairól szóló összeállításai pozitív eredményű maradandó alkotások. Az összehasonlító irodalom- és hagyománykutatásnak nálánál hathatósabb munkása Grimmék óta alig volt.

Szinnyei József ig. és r. t.

Solymossy Sándor l. t.

A II. OSZTÁLYBA TISZTELETI TAGNAK:

CONCHA GYŐZŐ ig. és r. tagot, a budapesti kir. m. Pázmány Péter-tudományegyetemen a politika nyug. r. tanárát, a Szent István Akadémia t. tagját és volt másodelnökét, a Magyar Tudományos Akadémia volt osztályelnökét és volt másodelnökét tiszteleti taggá való megválasztásra ajánljuk.

Hazai irodalmunkban Concha Győző volt a legelső, aki a politikát mint tudományt teljes egészében és rendszeresen feldolgozta s a saját elméleti álláspontjának a kifejtésénél a hazai és a külföldi irodalmat egyaránt beható elemzés és bírálat tárgyává tette.

A közigazgatástannak nálunk Concha Győző a megalapítója.

S akár a politika, mint tudomány, akár a közigazgatástan hazai irodalmát tekintsük, — e két tudományágban ma is Concha Győző a magyar tudományos irodalomnak legnagyobb büszkesége.

Az angol és a belga államnak s az északamerikai Uniónak alkotmányát és közigazgatását hazai irodalmunkban senki behatóbban és alaposabban fel nem dolgozta, mint Concha Győző.

De bár élete java részét a nagy nyugati államok tanulmányozásának szentelte, — több mint ötven esztendeig tartó tudományos munkássága közben mint közjogi íróink kritikusa, mint a magyar publicisztikai irodalom történetírója s mint a jogállam kiépítésére irányuló reform törekvések szellemi vezére is hervadhatatlan érdemeket szerzett.

A Magyar Tudományos Akadémia önmagát tiszteli meg akkor, ha Concha Győző érdemeit méltányolva, ajánlásunkat elfogadja s legnagyobb állambölcselőnket tiszteleti tagjainak a sorába beválasztja.

Budapest, 1931 február 20-án.

Berzeviczy Albert elnök, ig. és t. t.

Balogh Jenő r. t.

Finkey Ferenc r. t.

Polner Ödön r. t.

Fellner Frigyes l. t.

Erekly István l. t.

Navratil Ákos l. t.

Tomesányi Móric l. t.

Staud Lajos l. t.

A II. OSZTÁLY A) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

MATTYASOVSZKY MIKLÓS-nak, az Országos Földbirtokrendező Bíróság tanácselnökének, mint az agrárpolitika kiváló művelőjének a II. A) alosztályba levelező taggá való választását már a múlt évben voltunk bátrak ajánlani.

Ha ez ajánlást a folyó évben is tisztelettel megújítjuk, úgy erre az bátorít fel, hogy Mattyasovszky Miklósban olyan férfiút ajánlunk az Akadémiai tagságra, ki magas színvonalú és kitartó, immár három évtizedre kiterjedő munkásságával e kitüntetést nemcsak kiérdemelte, hanem bűvárkodó szellemével biztosítékot nyújt arra nézve is, hogy Akadémiánknak hasznos, tudományát buzgón művelő tagja lesz.

Mattyasovszky a gazdasági politikának hazánk számára egyik legnagyobb jelentőséggel bíró ágának, az agrárpolitikának művelője. E téren számos értékes tanulmánnyal gazdagította irodalmunkat, 1927-ben pedig rendszeres agrárpolitikát adott ki „A földművelés közgazdaságtana” címen, mely a hazai mezőgazdaság viszonyainak mélyen szántó kritikai feltárásán kívül az agrárpolitika elvi kérdéseit is behatóan vizsgálja. Kitűnő ismerője Mattyasovszky kivált az agráröröklés kérdésének, melyről többek között Németországban folytatott mélyreható tanulmányok alapján és a hazai állapotok alapos ismerete mellett két kötetes munkát is adott ki. Hasonlóképpen a legelső tekintélyek közé tartozik a telepítés kérdéseiben, melyekkel évtizedek óta széleskörű tanulmányok alapján foglalkozik. Alapos közgazdasági tudása mellett nagy jogászi készsége különösen értékessé teszi az agrárpolitika eme kérdéseire vonatkozó munkásságát. A telepítés és a magyar birtokpolitika kérdéseiről a „Revue Économique Internationale” c. tekintélyes folyóiratban is jelentek meg tanulmányai.

Mattyasovszky azonban nem állt meg az agrárpolitika gyakorlatibb vonatkozású kérdéseinél. „A földjáradék” c. 1908-ban megjelent szép könyvében a közgazdasági elméletnek az agrárproblémákkal összefüggő fontos elvi kérdését vette alapos vizsgálat alá.

Mattyasovszky elméleti képességei, alapos irodalmi tájékozottsága és kritikai készsége szépen bontakoznak ki e munkában, mely hazai irodalmunknak a földjáradék elméletére vonatkozó legátfogóbb munkája.

Elméleti képességeinek és hajlamainak Mattyasovszky ismételten tanujelét adta egyéb tanulmányaiban is, melyeket mindig alapos tudás és jó ítélőképesség jellemeznek. E dolgozatai közül különösen kiemelkedők „A drágaság és a fogyasztás“, valamint „A gazdasági eltolódás és a háború“ c. dolgozatai, melyek a „Közgazdasági Szemlében“ jelentek meg. Mindkettő nehéz elméleti problémákat old meg széleskörű elméleti felkészültséggel.

Ha Mattyasovszkynak a sors nem engedte is meg, hogy teljesen a tudományos pályának szentelhesse magát, kétséget nem szenved, hogy ő a magyar közgazdasági tudomány egyik legkitartóbb és lankadatlan munkása, kit elmélyedésre való hajlama és mély tudományos érdeklődése fiatal kora óta mindig a tudomány felé vonzott.

Akadémiánk e kitartó és sikeres tudományos fáradozást jutalmazná levelező taggá választásával.

Budapest, 1931 február 26-án.

Gaal Jenő r. t.
 Bernát István r. t.
 Kovács Alajos l. t.
 Heller Farkas l. t.
 Laky Dezső l. t.
 Navratil Ákos l. t.

Mattyasovszky Miklós fontosabb könyvalakban megjelent munkái:

Törzsöröklési jog és törzsöröklési szokás, Budapest, 1904. Eggenberger 1—425. lap.

A földjáraadék. Budapest, 1908. Eggenberger I—X és 1—227. lap.

A földmívelés közgazdaságtana. Budapest, 1927. Pátria kiad. 1—379. lap.

Fontosabb folyóiratcikkek:

A szocializmusról, különös tekintettel az agrármozgalomokra. Külön lenyomat a „Közgazdasági Szemle“ 1893. júniusi számából.

Birtokmegosztás és öröklési jog, a „Jogtudományi Közlöny“ 1901. június hó 14-i számában.

A polgári törvénykönyv tervezetének öröklési joga,

gazdasági és társadalompolitikai szempontból, a „Közgazdasági Szemle“ 1901. július havi számában.

A gazdasági munkások és cselédek biztosítása, a „Közgazdasági Szemle“ 1903. május havi számában.

A magyarországi öröklési szokások a „Budapesti Szemle“ 1905. január havi számában.

Mezőgazdaság és vámterület, a „Budapesti Szemle“ 1905. március havi számában. (Dr. M. M.)

Die innere Kolonisation in Ungarn a „Blätter für vergleichende Rechtswissenschaft und Volkswirtschaftslehre“. Berlin 1906. január havi számában.

A népesedés és a család, a „Magyar Társadalomtudományi Szemle“ 1909. január havi számában.

Parcellement et colonisation interieure en Hongrie a „Revue Économique internationale“ 1910. évi szeptemberi számában. (Bruxelles.)

Landwirtschaftliche Arbeiterhäuser in Ungarn az „Archiv für innere Kolonisation“ 1910. novemberi számában. (Berlin.)

Az agrár öröklési jog kérdése. Előadás a Magyar Társadalomtudományi Egyesület birtokpolitikai szaktanácskozmányán, 1911. január hó 26-án. Megjelent a Magyar Társadalomtudományi Egyesület szaktanácskozmányáról szóló kiadványban. Budapest, 1911.

Törzsöröklés, hitbizomány, otthonmentesítés, a „Magyar gazdák Szemléjének“ 1911. május havi számában.

A kisgazda helyzete, a „Magyar Társadalomtudományi Szemle“ 1912. május havi számában.

Öntözések és talajjavítások állami támogatása, a „Mezőgazdasági Szemle“ 1912. október havi számában.

Az úri rend szociológiája, a „Magyar Társadalomtudományi Szemle“ 1912. november havi számában.

A drágaság és a fogyasztás, a „Közgazdasági Szemle“ 1913. évi július—augusztusi számában.

A földművelés közgazdaságtana. Rendszertani kérdések. A „Közgazdasági Szemle“ 1925. március havi számában.

A gazdasági eltolódás és a háború. Különlenyomat a „Közgazdasági Szemle“ 1917. május havi számából.

La reforme agraire et le credit agricole en Hongrie a „Revue Économique Internationale“ 1925. évfolyamában. (Bruxelles.)

A Tek. Akadémia II. osztályának A) alosztályában megüresedett egyik lev. tagsági helyre, tisztelettel alólírottak megválasztásra ajánljuk **SZÁSZY BÉLA dr. m. kir. igazságügyminiszteri államtitkár urat, a Magyar Jogászegylet elnökét, azoknak a kiváló érdemeknek elismerésül, melyeket „Magyarország Magánjogi Törvénykönyvének“ előkészítése, a kodifikációs munkálatok adminisztratív vezetése és szellemi irányítása körül, évtizedek során kifejtett.**

Nem szükséges rámutatnunk a Tek. Akadémia előtt arra a fel sem mérhető nagy jelentőségre, — melyet a magánjog kodifikációja minden nemzet társadalmi és állami életében, jogrendszerének fejlődésében képvisel. Nem különösen a mi magyar viszonyaink között, melyek megett nem is évtizedes, de évszázados kodifikatórius törekvések állanak háttér gyanánt, szorosan összefonódva hazánk küzdelmes történelmének katasztrófális válságaival.

Valamint a mohácsi vész a hanyatlóban lévő magyar impérium jogi szervezettségét Werbőczy Tripartitumánál rögzítette meg s állotta útját annak, hogy fejlődésének természetes pályáját befuthassa; — valamint az 1848/49-iki szabadságharc bukása a modern magyar jogállam saját erejű kibontakozásának folyamatosságát szakította meg, mikor az idegen osztrák jog életbe léptetését hazánkban lehetővé tette: úgy a trianoni békeszerződés is gyökereiben ingatta meg társadalmunk és állami életünk egész organizmusát, — s a nehéz konszolidáció egyik feladatákként a magánjog annyiszor elejtett kodifikációjának megvalósítását tűzte ki.

A nagy munka, — akár lesz törvény belőle, akár nem, — a maga szellemi befolyását a szokásjog egyre megújuló alakulásának titkos útjain már is érezteti. Ennek a munkának egész élettörténete pedig a legszorosabb összefüggésben áll Szászzy Béla nevével, s a minisztériális szolgálatban névtelenül elvesző évtizedes lankadatlan munkájával. — Hogy a törvényelőkészítő munka, főleg a jogrendszer legterjedtebb intézményvilágát átfogó részének organikus feldolgozásánál: mennyire tudományos és kutató munka, melynek a szövegező művészet és a technikai szerkesztés pusztán külső függvényei: a Tek. Akadémia előtt indokolnunk nem szükséges. — Röviden arra kívánunk rámutatni csupán, hogy a Magyar Magánjogi Törvénykönyv javaslatának érdemi része ép úgy a Szászzy Béla tudományos egyéniségének, törvényalkotó művészetének a tükörképe, mint azt a klasszikus értékű Osztrák polg. tör-

vénykönyv utolsó, 1810. évi javaslatával kapcsolatban Zeiller professzorról a jogtudomány története feljegyezte.

Mély tisztelettel ajánljuk mindezek alapján, hogy Szász Béla dr.-t, a magyar Zeillert, aki hosszú érdemes közpályáját szintén mint professzor kezdte meg, s mint törvényalkotó éri meg ennek a minden pillanatában a tudománynak szentelt életnek értékekkel gazdag felívelését: a Tek. Akadémia tagjai közé beválasztani s hatalmas munkaerejét a maga számára is biztosítani méltóztassék.

Budapest, 1931 február 25-én.

Balogh Jenő r. t.
 Finkey Ferenc r. t.
 Polner Ödön r. t.
 Angyal Pál r. t.
 Kolosváry Bálint l. t.
 Tomcsányi Móric l. t.
 Kuncz Ödön l. t.

A Tek. Akadémia II. osztályának A) alosztályában betöltendő egyik levelező tagsági helyre, tisztelettel alólírottak, megválasztásra ajánljuk: **SZLADITS KÁROLY dr.-t**, a kir. magy. Pázmány Péter Tudományegyetem nyilvános rendes tanárát.

Ezzel ismételjük 1930. évi tiszteletteljes ajánlásunkat, mely a múlt évi, és az üresedésbe jött helyek számát meghaladó ajánlások okán, — sajnos, — eredményre nem vezethetett és tesszük ezt abban a meggyőződésben, hogy a Tek. Akadémia és a magyar tudományosság nagy céljait szolgáljuk vele, ha a magyar magánjog legkiválóbb és legelismertebb tudományos kutatói egyikének munkaerejét a Tek. Akadémia és közelebről a II.-ik osztály kebelében működő jogtudományi bizottság számára megnyerni és biztosítani óhajtjuk.

Mint jogtudományi bizottságunk meghívott tagját a Tek. Akadémia már is igyekezett őt grémiumának külső kereteibe bevonni, s lev. taggá való megválasztásával évtizedeket meghaladó lankadatlan és kiváló tudományos munkásságának adná meg szinte elkésett honorálását.

Mint múlt évi ajánlásunkban is kifejtettük, Szladits Károly dr. egyetemi professzor minőségében a szó legnemesebb értelmében vett tudományos képzés terén, a jövő tudós generatioinak felnevelése és irányítása tekin-

tetében mélyre legyökerezett hatást tudott kifejteni, s e mellett önálló munkáinak, dolgozatainak, értekezéseinek és cikkeinek hosszú sorozatával a magyar magánjog irodalmában a legsúlyosabb és legtekintélyesebb positiók egyikét vívta ki a maga számára.

Élethivatása kezdetétől fogva felbecsülhetetlen és folyamatosságában meg nem szakított szolgálatokat tett annak az óriási jelenőségű munkálatnak előkészítésében, melyet a magyar magánjognak a mult század végén újra felvett kodifikációja képvisel.

Mellékes, hogy a kódex tervezete, illetőleg most már törvényjavaslata, megéri-e valaha a munka koronáját, a törvényéválás végcéljának megvalósulását. Bizonyos annyi, hogy ezek a munkálatok, melyekben Szladits Károlynak közreműködése egyre táguló körben érvényesült: a szokásjog fejlődésére máris szinte felmérhetetlen befolyást tudtak gyakorolni.

Szladits Károlyt, mint tudományos író, a kérdések mélyébe behatoló analitikus képesség, és ezzel együtt a synthézisek iránti teljes hajlamosság jellemzik. Frazeológiája a legkiválóbbak egyike és átlátszó, világos, — a legnehezebb fogalmak megrögzítésénél is kétségeket kizáró stylusművészetté nemesedik. Okfejtésének könnyedsége, logikájának beretvaélen forduló biztossága és határozottsága: ékesen szóló bizonyítékai annak, hogy a jog csakugyan a jónak és méltányosnak, az egyszerűségében legnagyobb igazságosságnak a művészete.

Szladits Károly irodalmi tevékenységéről mult évi ajánlásunkban részletes, kimerítő összeállítást adtunk. Erre való hivatkozással az újabb felsorolást mellőzzük.

Ismételten hangsúlyozva, hogy megválasztásával a Tek. Akadémia az új életre keltett régi „törvénytudományi osztály“ eredményes működését mozdítaná elő, mély tisztelettel kérjük ajánlásunk elfogadását.

Budapest, 1931 febr. 25.

Finkey Ferenc r. t.

Angyal Pál r. t.

Illés József l. t.

Eckhart Ferenc l. t.

Kolosváry Bálint l. t.

Kenéz Béla l. t.

vitész Moór Gyula l. t.

Navratil Ákos l. t.

Tomesányi Móric l. t.

Vinkler János l. t.

Balás Károly l. t.

Kuncz Ödön l. t.

A II. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGNAK:

A Magyar Tudományos Akadémia II. osztályának B) alosztályába ajánljuk **LUKINICH IMRE** egyetemi tanár, I. tagot rendes tagul.

Lukinich Imrét Akadémiánk 1919-ben választotta levelező tagjává. Azóta Lukinichnak egész sor új munkája jelent meg. Nem akarunk itt kiterjeszkedni azokra a *gyűjteményes kötetekre*, amelyek az ő szerkesztésében jelentek meg, s amelyekben egy-egy értekezéssel szerepelt (*Mohácsi emlékkönyv*, 1926, *Gróf Klebelsberg Kunó emlékkönyv*, 1925 stb.), sem számos kisebb-nagyobb *értekezésére* a Századok, Budapesti Szemle, Hadtörténelmi Közlemények, Magyar Könyvszemle, Levéltári Közlemények hasábjain, vagy a minisztérium megbízásából írt népszerű összefoglaló munkájára (*Magyar történelem életrajzokban* 1929).

Ki kell azonban emelnünk elsősorban a Magyar Történelmi Társulat kiadásában megjelent „*A szatmári béke és okirattára*“ (1925) című munkáját, amely széleskörű levéltári kutatások alapján egészen új világításba helyezte az *1711-iki béketárgyalásokat*, a háttérben működő erőket is kimutatva. Az anyag feldolgozásán kívül fel kell említenünk e kötet okmánypublikációját is, amely a tárgyalásokra vonatkozó fontos iratanyagot tette közzé.

Erdély történetéhez szolgáltatott új anyagot „*A bethleni gróf Bethlen család történeté*“-vel (1927), amely a *család három nagy tagja*, I. Rákóczi György diplomatája: Ferenc, a kancellár és történetíró, János és Miklós körül csoportosul, sok művelődéstörténeti szempontból is értékes anyagot hordva össze különösen a család keresdi levéltárából.

Ezek mellett megemlítendő két kiadványa „*Auer János Ferdinánd naplója 1664*“ (1923, a pozsonyi polgármester török rabságban írt följegyzései), amellyel a magyarországi török korszakra, és „*Csengery Antal hátrahagyott iratai és feljegyzései*“-nek (1923) sajtó alá rendezése, amivel a kiegyezés korára vonatkozó tudásunk gyarapodott, utóbbi esetben egy a tárgyalásokon jelentékeny szerepet játszó államférfiúnak e kor politikai, különösen pénzügyi tárgyalásairól fennmaradt irataival.

Mindemellett azonban különösen hangsúlyozni kívánjuk azt a rendkívüli értékű munkát, amelyet Lukinich

Imre a külföldi tudományos érintkezések fenntartása körül fejt ki. Mint a *Comité International des Sciences Historiques* tagja, titkára és szerkesztője annak a bizottságnak, amely az országok alfabétikus sorrendjében 3 nagy kötetben földolgozza az 1790 óta történt alkotmányváltoztatásokat, amelyek közül az első már ez év őszén meg is fog jelenni. A Keleteurópai Történetírók Szövetségében (*Fédération des Sociétés Historiques de l'Europe Orientale*) is ő képviseli a magyar történettudományt s ez a szövetség őt választotta meg a *Bulletin d'Information des sciences historiques en Europe Orientale* (megjelenik Varşóban) szerkesztőbizottságának elnökévé. Amidőn őt a *Lengyel Történeli Társaság tiszteletbeli tagjává* választotta, azt a sok fáradozást ismerte el, amelyet Lukinich a történetírók hasonló nemzetközi érintkezéseinél kifejt.

Ez érdemei alapján a legmelegebben ajánljuk a Tekintetes Akadémiának, hogy Lukinich Imre dr. levelező tagot rendes tagjai sorába válassza.

Budapest, 1931 február 25-én.

Csánki Dezső ig. és r. t.
 Domanovszky Sándor r. t.
 Áldásy Antal r. t.
 Hóman Bálint r. t.
 Szentpétery Imre r. t.
 Gyalokay Jenő l. t.
 Heinlein István l. t.

A II. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

Levelező tagul a II. osztály B) alosztályába bátor vagyok **MISKOLCZY GYULÁ**-t, a római magyar Történeti Intézet igazgatóját s a római kir. egyetemen a magyar történelem tanárát a legmelegebben ajánlani.

Miskolczy már másfél évtizeddel ezelőtt föltűnt *Laonikos Chalkondyles*-ről írott szép dolgozatával, amellyel összefügg egy nagyobb, épen Chalkondyles analysisán alapuló tanulmánya *Hunyady János* török hadjáratairól. Mind a két dolgozat forráskritikai szempontból elsőrendű. Bővebben azonban nem akarok sem e dolgozatokkal, sem azokkal foglalkozni, amelyeket jelöltem a „*Kúnok ethnómáról*“, vagy mint még országos levéltári tisztviselő az „*Országos Levéltár föllállításáról*“ írt; azt is csak megemlítem, hogy kéziratban csaknem készen van a „*Magyar nemzeti állam kialakulásáról*“ szóló munkája. — Ellenben a legnagyobb nyomatékkal utalok két kötetes hatalmas művére, mely „*A horvát kérdés története és irományai a rendi állam korában*“ cím alatt 1927-ben jelent meg és szakkörökben osztatlan tetszéssel találkozott. A legnagyobb nyomatékkal, ismétlem; mert Miskolczy, meggyőződésem szerint, magával e szép alkotással busásan megérdemli a kitüntetést, amelyet Akadémiánk neki levelező taggá való megválasztásával fogna nyújtani.

Közel másfél századon át kényes és kínos, sőt végzetessé vált probléma volt történetünkben az, amelyet Miskolczy e kitűnő művében, előtte senki által nem használt hatalmas levéltári új anyag alapján s az idevágó horvát irodalom teljes ismeretével tollára vett és bizonyító államiratokkal, gondosan megválogatott irományokkal ilusztrált. Ennek a problémának fölmerülését, fokozatos fejlődése és elfajulása történetét adja Miskolczy a 18. század második felétől 1847-ig. Megismertet a horvát közjogi elmélet kialakulásával, melyet a magyar közjogi elmélettel állít szembe. Kifejti a pánszláv gondolat, az illirismus megszületését a Dráva és Száva közti földön, az illir-párt erősbödését, a kormánypolitikát, mely előbb ezt az illir-mozgalmat és pártot legyűri, majd szövetségesévé fogadja a magyarbarát horvát ellenzék ellen, mely a szabadelvű magyar ellenzékben keres és talál magának erős támaszt; míg aztán a küzdelem 1847-ben azzal a végzetes tragédiá-

val fejeződik be, hogy a kormány a magyar konzervatív államférfiak — derék és jó, de rövid látású magyarok — segélyével a konzervatív gondolat érdekében ezt a nagy és őszinte magyarbarát horvát pártot szabadelvű és ellenzéki állásfoglalása miatt a magyarság helyrehozhatatlan kárára letöri. — Nyomról-nyomra követhetjük Miskolczy kitűnő művében e gyászos végű küzdelem egyes fázisait; világosan láthatjuk a politikai hibákat, a túlzásokat s me-revségeket mind a két, sőt mind a három oldalon és megismerkedünk annak a szívós magyarelleses áramlatnak és intrikáknak részleteivel, melyek — a jó magyar konzervatívok háta mögött — a magyargyűlölő „főcseh“ gróf Kollowrath kezében futottak össze a 30-as évek kezdetétől fogva...

A nagybecsű műhöz mintegy appendix gyanánt tekinthető Miskolczy most megjelent kisebb, de ép oly kitűnő tanulmánya: „*Zur staatsrechtlichen Stellung der Militärgrenzen*“. Ugyancsak ismeretlen anyag alapján szépen fejti ki e dolgozat, hogy miként vált vitássá 1790 után a határőrvidék államjogi helyzete; miként küzdöttek a magyar hatóságok az ellen, hogy a határőrvidékből a magyar koronától független „Soldatenland“ váljék. Tudtommal ez a tanulmány az első földolgozása, sőt az első ismertetése ennek a problémának.

... Nem szerénytelen és nem alaptalan hát az a tisztelettel teljes kérelmem, hogy t. tagtársaim Miskolczyt munkássága elismeréséül Akadémiánk levelező tagjai sorába méltóztassanak választani.

Károlyi Árpád t. t.

Hozzájárulunk: Takáts Sándor r. t.
Eckhart Ferenc l. t.

A Magyar Tudományos Akadémia II. osztályának B) alosztályába ajánljuk **SZABÓ DEZSŐ** debreceni egyetemi nyilvános rendes tanárt.

Tanulmányait a magyar országgyűlések történetével kezdte. Megírta a *Magyar országgyűlések történetét II. Lajos korában* (Kiadta a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága, 1909) és azonkívül egyes részleteket Ulászló korának országgyűléseiről (*Az 1505—1508-i országgyűlések története*. Századok, 1908). Ezekben a munkáiban nemcsak az országgyűléseken történt eseményekről igyekezett képet

nyújtani, hanem az akkori pártéletről is és II. Lajos törvényeinek az eddigi kiadásoknál pontosabb szövegét adta.

Szintén a magyar törvényalkotás történetéhez szolgáltat adalékokat Mátyás királynak 1485-i úgynevezett *nádori törvényéről* szóló cikke (Századok, 1918). Ebben a nádornak azt a szerepét ismerteti, amelyet a király távollétében, mint annak helyettese töltött be.

Irodalmi munkáinak egy másik csoportjában azokat a törekvéseket ismertette, amelyek révén a Habsburgok a magyar trónra jutni igyekeztek. *Küzdelmek a nemzeti királyságért* (a Thaly Kálmán-díjjal kitüntetve, kiadta a Magyar Történelmi Társulat, 1917) elsősorban ezzel a kérdéssel foglalkozik, de ezenfelül részletesen ismertette azokat a módozatokat is, amelyekkel a különböző házakból származó uralkodók korában a magyar trónt betöltötték. A nőágnak a magyar trónon való következéséről a Fejérpataky-Emlékkönyvben (1917). külön cikket is írt amelyben *Habsburg Albert választásával* kapcsolatban elsősorban egykorú oklevelekből bizonyította be, hogy a nőörökösödés elvét akkor még nem ismerték hazánkban és hogy ez az elmélet az osztrák centralisztikus irodalom révén alakult ki. A *szabad királyválasztás* című értekezésében (A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem Évkönyve és Almanachja az 1924—25. tanévről) az egykorú emlékek alapján bizonyította, hogy a különböző házakból származott királyok korában a trón betöltése nem jogi, hanem hatalmi kérdés volt.

Az állandó hadseregről szóló 1715: VIII. t. c. létrejövetelének történetét megírva (Hadtörténelmi Közlemények, 1910) az állandó hadsereg törvénybeiktatásán kívül azzal is behatóan foglalkozott, hogy hazánkban ezzel a törvény-cikkel tulajdonképpen már meglévő intézményt törvényesítették és hogy a becikkelyezés fontossága elsősorban abban állott, hogy az állandó hadsereg ellátásáról az adózás állandóságának biztosítása által intézményesen gondoskodtak.

A herceg Festetich-család története című munkájában (Budapest, 1928) a család kiemelkedő egyéniségeinek általános történelmi érdekű életrajzát írta meg, közéleti működésök részletes kifejtésével. Mivel az egyes Festetich életrajzának megírása a dolog természetéből kifolyólag a legnagyobb részét eddig kevésbé ismert levéltári anyagon alapszik, elbeszélése sok esetben a XVII., de főleg a XVIII. század történelmének feldolgozásakor

kútfő gyanánt szolgálhat, ami minden családtörténeti munkának kétségtelenül elsőrendű célja.

Ezeken kívül a Magyar Történelmi Társulat kiadásában sajtó alatt van *A magyarországi úrbérrendezés története és irományai Mária Terézia korában* című munkájának I. kötete. E munkájában Mária Terézia uralkodásának az 1764-i országgyűléssel kezdődő részére nézve nyújt érdekes fölvilágosításokat és tisztázza az úrbérrendezés kérdésének eddig vagy egyáltalában nem ismert, vagy pedig tévesen ismert nagy munkáját. E műve egyrészt közigazgatástörténet és azt mutatja be, milyen módon vittek át az uralkodók egy eszmét a gyakorlati életbe a XVIII. század folyamán, másrészt azonban szociális történet is, amely a parasztok szolgálatainak szabályozását és ennek részint a parasztsokra, részint földesuraikra vonatkozó hatását ismerteti. Az egész munka majdnem kizárólag eddig fel nem használt levéltári adatokon alapszik.

Szabó Dezső e sokoldalú munkásságával méltán kiérdemelte, hogy az Akadémia is kifejezést adjon vele szemben elismerésének.

Budapest, 1931 február hó 25-én.

Csánki Dezső r. t.
Domanovszky Sándor r. t.
Aldásy Antal r. t.
Szentpétery Imre r. t.
Heinlein István l. t.

A II. OSZTÁLYBA

KÜLSŐ TAGNAK:

Kültagul tisztelettel ajánljuk az amerikai Yale-egyetem kiváló nemzetközi jogi professzorát, **EDWIN MONTEFIORE BORCHARD**-ot.

1884-ben született. Jogi tanulmányait a newyorki Columbia-egyetemen és a berlini egyetemen végezte. Már 1910-ben a Hágában székelő „észak-atlanti parti halászáti döntőbíróóság“ tagja, majd állami ügyész Washingtonban, 1917 óta pedig a Yale-egyetem tanára. Tagja a Nemzetközi Összehasonlító Jogi Akadémiának (Hága). Mint nemzetközi jogi tekintély több ránk kedvező és alaposan megokolt jogi véleményt adott a magyar jóvátételi kérdésekről, főképp az optans-kérdés kapcsán.

Főbb művei: Guide to Law and Legal Literature of Germany, 1911. Bibliography of International Law and Continental Law, 1913. The Diplomatic Protection of Citizens Abroad, 1915. Commercial Laws of England, Scotland, Germany and France, 1915. Guide to Law and Legal Literature of Argentina, Brazil and Chile, 1917. The Declaratory Judgment, 1918. Latin-Amerikan Commercial Law, 1920. Amerikai kiadója a Fiore-féle International Law Codifiednek.

A nemzetközi jognak e kitűnő és tekintélyes amerikai művelőjét, aki nagy szeretettel és érdeklődéssel mélyedett el a magyar kérdés nemzetközi vonatkozásaiba, a Tek. Akadémia még szorosabb kapcsolatba hozná hazánkkal, ha kültagjául választaná.

Finkey Ferenc r. t.

Angyal Pál r. t.

Kolosváry Bálint l. t.

Van szerencsénk **CALICE FERENC** gr. budapesti osztrák követet, aki 1900 óta (tehát 31 esztendő óta) az ókori keleti népek, különösen az ókori egyiptomiak kulturtörténetének terén eredményesen dolgozott s a M. Tud. Akadémia kiadványai sorában megjelenő „*Archaeologiai Értesítő*“ *belső munkatársa*, a M. Tud. Akadémia II. osztályába *kültagul* ajánlani.

Legértékesebb tudományos dolgozatai elsőrangú fo-

lyóiratokban jelentek meg és a magyar tudományos irodalmat is lényegesen gazdagították (v. ö. Arch. Értesítő: XL. 1, XLI. 224, XLII. 269, XLIII. 283).

Gróf Calice a magyarságnak őszinte jóbarátja, aki a magyarok és osztrákok közti barátságos viszony kimélyítését nagy mértékben előmozdította. A magyar tudományosságot nagyra becsülvén, a magyar nyelvet is elsajátította, hogy képes legyen a magyar tudományt eredeti munkákból megismerni.

Megválasztása esetében Akadémiánk mindenesetre egy tekintélyes tagot nyerne, s ez felbátorít bennünket, hogy őt a M. Tud. Akadémia külső tagjának melegen ajánljuk.

Budapest, 1931 február hó 23-án.

Berzeviczy Albert elnök, ig. és t. t.

Csánki Dezső ig. és r. t.

Mahler Ede l. t.

Hekler Antal l. t.

LAPRADELLE ALBERT-et (Geouffre de Lapradelle de Leyrat), a párizsi egyetem jogi fakultásán a nemzetközi jog tanárát Akadémiánk kültagjául van szerencsénk ajánlani.

Lapradelle a nemzetközi jog tudományának kiváló művelője, aki mind szigoruan tudományos dolgozataival, mind a nemzetközi gyakorlati jogélet terén kifejtett nagyérdemű munkásságával e tudományszak egyik modern úttörőjének és immáron világhírű tekintélyének magaslatára emelkedett. Azonkívül, hogy szakmája terén hazájában vezetőszerpet játszik, működésével szemben a külföldi tudományos körök is teljes elismeréssel adóznak. Hosszú éveken át a francia külügyminisztérium hivatalos jogi tanácsadója és jogi képviselője. Egyike ama férfiaknak, akiket a Nemzetek Szövetségének Tanácsa a nemzetközi állandó bíróság szabályzatának kidolgozásával bízott meg s ő lett e bizottság előadója is. Az Institut de Droit International tagja és volt másodelnöke. Alapítója az Institut des Hautes Etudes Internationales-nak, valamint a Revue de Droit Internationalnak, melynek ez idő szerint szerkesztője is. Tagja a finn, a belga és a spanyol tudományos Akadémiának, s tiszteletbeli doktora és tanára a new-yorki Columbia egyetemnek. Elnöke a Comité Juridique Inter-

national de l'Aviationnak. Ez az előkelő nemzetközi jogi szervezet Európa nagy metropolisai után, az elmúlt év őszén éppen országunk fővárosában s Akadémiánk termeiben tartotta meg nagy nemzetközi kongresszusát Lapradelle vezetése alatt. E kongresszus a külfölddel fennálló tudományos kapcsolataink megszilárdítása révén is komoly jelentőségre tett szert, s alkalmul szolgált arra is, hogy a kongresszus külföldi vezetősége a magyar tudományos világ iránti őszinte elismerésének és rokonszenvének a legmegtisztelőbb formában kifejezést adjon. Itt említhetjük meg általában Lapradelle őszinte magyarbarát érzületét, melyhez — saját vallomása szerint — egyes magyar vonatkozású jogi kérdéseknek s nevezetesen az ú. n. utódállamokkal szemben felmerült ügyeknek megismerése s ezzel kapcsolatban a tárgyiilag os magyar igazság felismerése által jutott. Jogi meggyőződésének a francia közvélemény előtt férfias nyíltsággal kifejezést is adott. Idevonatkozó jogi irodalmi működéséből következő dolgozatait említjük fel: Consultation concernant les affaires agraires des ressortissants hongrois devant le Tribunal Arbitral Mixte roumano—hongrois (Paris, 1926). — Note doctrinale à l'Arrêt de compétence du 10. Janvier 1927 du Tribunal Arbitral Mixte roumano—hongrois dans les affaires dites agraires (Recueil de la Jurisprudence des Tribunaux Arbitraux Mixtes créés par les Traités de Paix, IV, Paris, 1927). — La réforme agraire tchécoslovaque devant la juridiction arbitrale mixte: l'Arrêt du 31 Janvier 1929 (Revue de Droit International, 1929 No 1). — La réforme agraire yougoslave devant la juridiction arbitrale mixte: l' Arrêt du 14 Mai 1929 (Revue de Droit International, 1929 No 2).

Végül számos önállóan megjelent és tudományos becsű munkái közül ide iktatjuk a következőket: Nationalité d'origine (1893). Les Fondations (1898). La Conférence de la Paix (1899). Traité de Droit constitutionnel (1913). Les Causes célèbres du Droit des Gens (5 kötet).

Lapradelle professor az előadottaknál fogva valóban minden számbavehető szempontból kiválóan méltó arra, hogy Akadémiánk külső tagjául megválassza.

Budapest, 1931 január hó.

Br. Wlassics Gyula ig. és t. t. **Finkey Ferenc** r. t.
Concha Győző ig. és r. t. **Tomcsányi Móric** l. t.
Balogh Jenő r. t.

YANAGISAWA YASUTOSHI gr. japán statisztikust, Tokio városi tanácsának v. elnökét, a japán főrendiház tagját, a tokiói Yanagisawa-statisztikai intézet elnökét külső tagnak ajánljuk.

Yanagisawa gróf Japánban a statisztika legkiválóbb elméleti és gyakorlati művelői közé tartozik, akinek tudományos munkássága a szakkörökben annyira ösmert, hogy több európai tudományos társaság őt tiszteleti tagjai sorába választotta. Az ő tiszteletére szervezték meg Tokióban a Yanagisawa-Statisztikai Intézetet, ahol — mint ennek elnöke —, vezeti az intézetében folyó munkát. Magyar statisztikusaink közül többen, akik a Nemzetközi Statisztikai Intézet ülésein részt vettünk, tudjuk, hogy hazánk iránt is melegen érdeklődik, ennek tudományos férfiainak iránt rokonszenvvel és barátsággal viseltetik, hazai tudományosságunkat kiválóan méltányolja.

Irodalmi munkásságával az európai szaktudományba kapcsolódott. Céltudatos törekvését, amellyel a japán statisztika nemzetközi összehasonlíthatósága érdekében közreműködött, híven tükrözi vissza munkáinak egész sorozata, amelyek közül kiemeljük a következőket:

On the Progress of Statistics in Japan (1900).

La question du recensement au Japon (1906).

Über den Plan der am 1. Okt. 1908 in Tokio stattfindenden städtischen Volkszählung (1908).

Le recensement des villes de Tokio et Kobe (1909).

Histoire critique des travaux statistiques au Japon depuis l'antiquité jusqu'à la restauration impériale (1911).

Second general Census of Population in Japan (1926).

Inquiry for the establishment of Statistics of Unemployment (1926).

Statistiques des transports à l'intérieur Japon (1928).

Principales caractéristiques du recensement agricole en projet au Japon (1928).

Outlines of Inquiry regarding Family Budget in Japan (1908).

A preliminary Report on results of the second labour Census in the City of Tokio (1928).

État de l'enseignement de la Statistique dans les écoles des hautes études au Japon (1928).

Akadémiánk külső tagjainak díszes sorában a távol

Keletet méltóan fogja képviselni megválasztása esetén Yanagisawa gróf.

Budapest, 1931 február hó 23-án.

Földes Béla r. t.
Thirring Gusztáv r. t.
Fellner Frigyes l. t.
Kovács Alajos l. t.
Kenéz Béla l. t.

A III. OSZTÁLYBA

TISZTELETI TAGNAK:

HORVÁTH GÉZA rendes tagot, a III. osztály elnökét, a III. osztályban megüresedett tiszteleti tagságra ajánljuk.

Horváth Géza élete folyamán mindég buzgó tudományos kutató és irodalmi munkásságot fejtett ki és fejt ki még ma is, amelyet nemcsak a hazai, de a tágabb külföldi tudományos körök is teljes méltánylással és elismeréssel üdvözöltek. E mellett közéleti munkásságában is a magyar tudomány és a nemzeti élet szolgálatában állott. Mint a III. osztály elnöke is mindég elismerésre méltó buzgó munkásságot fejtett ki.

Mindezzel a jelentős munkával szerzett értékes eredményekért hálás elismerésünk és tiszteletünk kifejezésé-ként ajánljuk őt a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjául való megválasztásra.

Ilosvay Lajos ig. és t. t.
Mágoesy-Dietz Sándor r. t.
Tangl Károly r. t.
Hutyra Ferenc r. t.
Preisz Hugó r. t.
Zemplén Géza r. t.
Zimmermann Ágoston l. t.
Csiki Ernő l. t.

A III. OSZTÁLY A) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGNAK:

POGÁNY BÉLA levelező tagot, műegyetemi ny. r. tanárt rendes tagul ajánljuk a III. osztály A) alosztályába.

Pogány Béla 1918 óta levelező tagja az Akadémiának. Azóta is széles körű tudományos tevékenységet fejtett ki. Folytatta már régebben megkezdett vizsgálatait nem ferromágneses fémek Faraday effektusáról. Majd a Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaften megbizta a nem eléggé pontos Harres-féle kísérlet megismétlésével. A méréseket Jenában és Budapesten végezte, melyek 1%-os egyezésre vezettek az Einstein—Laue-féle formulával. 1927 óta ő maga és tanítványai rendszeresen vizsgálják az NO színek harmadik pozitív csoportjához tartozó sávokat. Sok új és érdekes eredményre jutott; több ezer vonalat ágakba sorozott, az NO molekula állandóit és potenciális energiáját kiszámította, lemérte a vonalak intenzitását és összehasonlítja az elmélettel.

E tudományos vizsgálatok mellett időt talált néhány igen sikerült tankönyv megírására is (A fény, 366 old.; Az elektromágneses tér, 696 old.; Kísérleti fizika 384 old.), amivel nagy szolgálatokat tett a főiskolai oktatásnak is.

Pogány Béla tartotta 1927-ben a centenáris előadást a Magyar Tudományos Akadémia hatásáról a fizikai tudományok fejlődésére az utolsó száz év alatt.

Budapest, 1931 február 26-án.

Rados Gusztáv r. t.
Tangl Károly r. t.
Zemplén Géza r. t.
Harkányi Béla br. l. t.
Ortvay Rudolf l. t.

RYBÁR ISTVÁN levelező tagot, a Pázmány Péter Tudományegyetem nyilvános rendes tanárát rendes tagnak ajánljuk a III. osztály A) alosztályába.

Rybár Istvánt 1918-ban választotta az Akadémia levelező taggá. Rybár István 1918 óta is vizsgálta a fény visszaverődésének jelenségét, különösen a folyadék felületé-

ről a polarizáció szöge alatt visszavert fény ellipticitását; kimutatja, hogy az ellipticitás nem a felület szennyezésétől ered, hanem annak következménye, hogy a felületen inhomogén réteg van.

Éveken át foglalkozott Rybár István nagy sikerrel az Eötvös-féle torziós ingával. Csökkenti az Eötvös inga méreteit az eredeti érzékenység csökkentése nélkül. Kimutatja, hogy ez csak akkor érhető el, ha a felfüggesztő drót szakítási szilárdságának viszonya a torziós modulushoz nagyobb mint az eddig használt platina dróté. Beható vizsgálatok után megállapítja, hogy a wolfram és ötvözetei ennek megfelelnek. Sikerül továbbá az Eötvös-féle torziós inga zavarait megszüntetnie az ingarúd közelében elhelyezett légkorlátok segítségével. A zavar elméletét is kifejti a kinetikai gázelmélet alapján; a belőle vont következtetések egyeznek a tapasztalattal. A fenti kísérletek alapján Rybár István tényleg szerkesztett is egy automatikus torzió ingát, mely a várakozásoknak teljesen megfelelt.

Budapest, 1931 február 26-án.

Rados Gusztáv r. t.
Tangl Károly r. t.
Zemplén Géza r. t.
Harkányi Béla br. l. t.
Ortvay Rudolf l. t.

A III. OSZTÁLY A) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

HAAR ALFRÉD-et, a Ferencz József-Tudományegyetem ny. r. tanárát a III. osztály A) alosztályába levelező tagnak tisztelettel ajánljuk.

A matematika Haar Alfréd közel negyedszázados lankadatlan kutató munkájának számos alapvető és világszerte elismert eredményt köszönhet, amelyeknek termékenyítő hatásáról tanuságot tesz a világirodalomban hozzájuk fűződő tanulmányok tekintélyes sorozata. Ez eredmények fontosságát már 1914-ben elismerte a fényes matematikai hagyományokra visszatekintő „Göttinger Gelehrtengesellschaft“, amidőn Haar Alfrédet kutatásai ismertetése céljából előadássorozat megtartására meghívta. Hasonló megtiszteltetés érte őt két év előtt a hamburgi egyetem részéről, amelynek fölkérésére a variációs számítás elméletébe vágó fontos vizsgálatait az egyetemen tartott előadás-sorozatban ismertette.

Haar Alfred tudományos munkáit inventióval párosult tudományos szigorúság jellemzi, ami értékük fennmaradásának legjobb biztosítója. A számos munkái közül, amelyek mindegyikében figyelemreméltó eredmény rejlik, csak néhányat említünk fel, mint olyanokat, amelyek részben már klasszikusokká váltak, részben elmeébresztő hatásukkal kiváltak. Az orthogonális függvényrendszerek szerinti kifejtés általa talált általános konvergenciakritériuma már klasszikussá vált eredmény.

A Tschebyscheff-féle megközelítés egyértelműségének problémáját neki sikerült először megoldania, midőn a Minkowski-féle geometria segítségével az egyértelműség szükséges és elegendő feltételeit fölállította. Alapvető fontosságú a több független változós variatio-problémák elméletének általa új alapokra való helyezése, amivel neki sikerült a *Plateau*-féle problémának első szigorú megoldását adni.

Osztatlan elismerést érdemel az „Acta litterarum ac scientiarum“ című folyóiratnak tőle és Riesz Frigyes tagtársunk részéről történt megalapítása, amely rövid 5 éves fennállása alatt oly szintájra emelkedett, hogy ma hazai tudósok mellett elsőrangú külföldi kutatók is fölkeresik értekezéseikkel.

De nem folytatjuk e felsorolást, mert már az eddig is-

mertetett eredmények is eléggé mutatják, hogy Haar Alfréd megválasztása esetében, Akadémiánk benne kiváló tehetségű, a tudományt önzetlenül, szeretettel és sikerrel szolgáló tagot nyerne. Megválasztását a legmelegebben ajánlják:

Bláthy Ottó t. t.
Rados Gusztáv r. t.
Kürschák József r. t.
Tangl Károly r. t.
Fejér Lipót r. t.
Ortvay Rudolf l. t.

Haar Alfréd dr. tudományos dolgozatainak jegyzéke:

A Matematikai és Természettudományi Értesítő-ben:

1. Egy orthogonális függvényrendszeréről. 32. k.
2. A kettős integrálok variációjáról. 35. k.
3. Lineáris egyenlőtlenségekről. 34. k.
4. Egyszerűen rendezett halmazokról (közösen König Dénessel). 27. k.

Nachrichten der Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen-ben:

5. Die Randwertaufgabe der Differentialgleichung $\Delta\Delta = n$. 1907.
6. Über analytische Funktionen mit singulärer Linie. 1914.

Comptes Rendus de l'Académie des Sciences Paris-ban:

7. Sur l'unicité des solutions des équations aux dérivées partielles. 187. k.

Mathematische Annalen-ban:

8. Zur Theorie der orthogonalen Funktionensysteme. I. 96. k.
9. Zur Theorie der orthogonalen Funktionensysteme. II. 71. k.
10. Die Minkowskische Geometrie und die Annäherung an stetige Funktionen. 78. k.
11. Reihenentwicklungen nach Legendreschen Polynomen. 78. k.

12. Über asymptotische Entwicklungen von Funktionen. 96. k.

13. Über das Plateausche Problem. 97. k.

14. Über adjungierte Variationsprobleme und adjungierte Extremalflächen. 100. k.

Journal für reine und angewandte Mathematik-ban:

15. Über die Variation der Doppelintegrale. 149. k.

16. Über einfach geordnete Mengen. (Közösen König Dénessel) 139. k.

Rendiconti del Circolo Matematico di Palermo-ban:

17. Über die Legendresche Reihe. 32. k.

Mathematische Zeitschrift-ben:

18. Über einige Eigenschaften der orthogonalen Funktionensysteme. 31. k.

19. Über die Multiplikationstabelle der orthogonalen Funktionensysteme. 31. k.

20. Über unendliche kommutative Gruppen. 33. k.

Abhandlungen aus dem Seminar der Hamburgischen Universität-ben:

21. Zur Variationsrechnung. 8. k.

Incuguralis dissertacio-jában:

22. Über orthogonale Funktionensysteme Göttingen. 1909.

Acta scientiarum ac litterarum Szeged-ben:

23. Über eine Verallgemeinerung des Du Bois Reymondschen Lemmás. 1. k.

24. Über die Konvergenz der Funktionenfolgen. 1. k.

25. Über lineare Ungleichungen. 2. k.

26. Über reguläre Variationsprobleme. 3. k.

27. Zur Charakteristikentheorie. 4. k.

Atti del Congresso Internazionale dei Matematici Bologna-ban:

28. Über die Eindeutigkeit und Analytizität der Lösungen partieller Differentialgleichungen. 3. k.

*A szegedi m. k. Ferenc József Tudományegyetem
1922—1927. évi Beszámolójában:*

29. Bolyai János geometriájának jelentősége az egyetemes tudományban (1923. máj. 29-én tartott dékáni előadás).

HÜTL DEZSÓ dr., kiváló építőművészt, a műegyetemen az újkori építéstan ny. r. tanárát és a műegyetem e. i. rektorát a III. osztály A) alosztályának egyik megüresedett levelező tagsági helyére való megválasztására melegen ajánlják a tisztelettel alulírottak.

Hüttl Dezsó a renaissance- és barokkor művészettörténetének hazánkban egyik legalaposabb ismerője, aki e korok művészi ideáljait nemcsak hogy mélységesen átértette, hanem azokat maradandó becsű építési alkotásaiban megvalósítani is tudta. Már fiatal korában munkatársa volt Hauszmann Alajos mesterének a kir. várpalota építésében. Azóta templomokat, palotákat, középületeket és technikai jellegű igen jelentékeny számú épületeket létesített, amelyek részint a renaissance-stilus formaszépségeivel, részint a barok festőiségével tűnnek ki.

Számos kiváló alkotása közül kiemeljük a piaristák rendházát és templomát, az angolkisasszonyok templomát, Semsey gróf palotáját, a komáromi kultúrházat, Andrássy Dénes gróf képtárépületét, a budapesti Kálvin-téren épített két palotáját, a székesfővárosi új autobuszgarage-t, etc...

Építési nagy érdemeit nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is elismerték. Öt évvel ezelőtt abban a ritka kiüntetésben részesült, hogy Anglia legkiválóbb építészakadémiája, a „The Royal Institut of Architects“ tiszteleti tagjává választotta.

Irodalmi téren is működött, megírván *Bernini* művészetét méltató szép monografiáját, amelyben a barokkművészetet Bernini alkotásaival kapcsolatban ismerteti és reámutatva ennek eredeti szépségeire, annak rehabilitációjához hozzájárulni iparkodott.

Irodalmi és művészi érdemeit elismerve, a Szent István-Akadémia már régebben választotta tagjául.

Hüttl Dezsó mint a törvényhozás felsőházának tagja, mint az orsz. középítési tanács és mérnöki tanács másodelnöke, mint a székesfővárosi közmunka-tanácsnak tagja, mint a magyar képzőművészek egyesületének volt elnöke, technikai és művészi életünknek egyik oszlopos vezérlő alakja, akinek Akadémiánkba való beiktatása meggyőző-

désünk szerint az Akadémiának is díszére és hasznára lesz, amiért megválasztását újból melegen ajánljuk.

Rados Gusztáv r. t.
Kürschák József r. t.
Tangl Károly r. t.
Zelovich Kornél r. t.
Szily Kálmán l. t.

A III. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGNAK:

Tisztelettel alulírottak a III. o. B) alosztályában megüresedett 2 rendes tagsági hely egyikére megválasztás okából ajánljuk **BUDAY KÁLMÁN** l. tagot. — Indokolás: Nevezett 1913 óta vagyis 17 éve tagja Akadémiánknak, aki néhány év előtt néhai Lechner Károly l. tag felett tartott igen meleg emlékezésével tünt ki. — A budapesti kir. Orvosegyletben 1930-ban a lymphogranulomatosis-ról szóló nagy előadása méltán keltett nagy visszhangot úgy a klinikusok, mint a pathologusok körében. Közismert Buday Kálmán iskolája, melyből a szegedi egyetem jeles fiatal tanára és számos fővárosi közkórházi boncoló főorvos került ki. — Alulírottak úgy vélik, hogy Buday Kálmán a kórboncolástannak elsőrendű magyar képviselője, aki nevét kitűnő, immár harmadik kiadásban megjelent tankönyvével maradandóvá tette.

Budapest, 1931 február 14-én.

Preisz Hugó r. t.
Schaffer Károly r. t.

GELEI JÓZSEF dr.-t, a kolozsvári (most szegedi) Ferencz József-Tudományegyetem zoológus professzorát, a III. osztály B) alosztályába rendes tagul ajánlom.

Gelei József 1923 óta levelező tagja Akadémiánknak s az azóta lefolyt hét esztendő alatt hatalmas bokorra sokasította tudományos érdemeit, melyekkel szerte e világon dicsőséget szerzett a magyar tudományosságnak.

Búvárlatai legfőképen a sejttan terén érleltek alapvető s általánosan elfogadott eredményeket, azonban általános biológiai, faunisztikai, limnológiai és mikrotechni-

kai dolgozatai is a tudomány mélységeiből szólnak hozzáink.

Gelei József mai nap kétségkívül a legkiválóbb magyar zoológus, akinek mélyreható ismereteit, átfogó tehetségét és páratlan alkotókedvét semmikép sem nélkülözheti Akadémiánk, melynek kebelében, a rendes tag nagyobb hatáskörében, hivatva lesz a tudományos zoológia új irányait képviselni s érvényre juttatni.

Méhely Lajos r. t.

Dr. Gelei József önálló búvárlatokon alapuló tudományos munkásságának jegyzéke, melyek az Akadémiában levelező taggá történt megválasztása óta jelentek meg.

I. Szakfolyóiratokban megjelent önálló búvárlatok:

1. Existiert eine Selbstbefruchtung bei den Planarien? Biol. Zbl. Bd. 44. Heft 6. p. 295—299. 1924.

2. Hypergenitalismus durch Hodentransplantation verursacht. Hühnerversuche. Acta litt. ac. scient., Sect. scient. nat. Tom. I. fasc. 5. p. 125—126. Szeged, 1924.

3. Beiträge zur Cytologie der Hydra grisea nebst einigen biologischen Bemerkungen. Mit 12 Textfig. Zeitschr. f. wissensch. biol. Abt. Zeitschr. f. Zell. u. Gewebe. Bd. I. Heft 4, p. 471—498. Berlin, 1924.

4. Bemerkungen zu der morphologischen und physiologischen Gliederung des Körpers unserer Süßwasserpolyphen. Mit 7 Textfig. Zool. Anz. Bd. 64. Heft 56. p. 117—125. 1925.

5. Über die Sproßbildung bei Hydra grisea. Angaben über die Selbstgestaltungsfähigkeit des Organismus als eines Ganzen. Mit 16 Textabb. Zeitschr. f. wiss. Biol. Abt. D. Bd. 105. Heft 3. p. 633—654. 1925.

6. Über den Kannibalismus der Stentoren. Mit 8 Textfig. Arch. f. Protistenk. Bd. 52. Heft 3, p. 404—417. Jena, 1925.

7. Trochiscia in Symbiose mit der Larve von Rana agilis. Mit 2 Text. fig. Folia Cryptog. Vol. I. Num. 2. p. 89—92. Szeged, 1925.

8. Nephridialapparat bei den Protozoen. Mit 2 Textabb. Biol. Zent. bl. Bd. 45. p. 676—83, Leipzig, 1925.

9. Adatok a csalánsejtek problémájához. Előadás a Kir. M. Term. tud. Társ. Állattani szakosztályának 1925.

nov. 16-án tartott 266. ülésén, Bpest, Allatt. Közl. 32. köt. 1—2. füz. p. 112.

10. A Paramaecium nephridiatum morphológiája. Előadás u. ott. 1925. jun. 5. 263 szakülés. Megj. u. ott. 2 köt. 1—2. füz. p. 110—111.

11. A ciliumok finomabb szerkezete. Előadás az Egyetem Barát. Egyes. Orvosi Szakosztályának 1925. okt. 10.-i ülésén. Megjelent az Orvosi Hetilap ugyanezévi 44. sz. ban. p. 1678. Bpest.

12. Adatok a vetési varjú (*Corvus frugilegus* L.) táplálkozásához. *Aquila*, 32—33. évf. Bpest, 1925/26. p. 163—164.

13. Zur Kenntnis des Wimperapparates. Mit 24 Textabb. *Zeitschr. f. Anat. u. Entwicklungsgesch.* I. Abt. *Zeitschr. f. Gesamt. Anat. Festschr. f. M. v. Lenhossék.* Bd. 81. Heft 5/6. Berlin, 1926. p. 530—553.

14. Új *Paramaecium* Szeged környékéről (*Paramaecium nephridiatum* nov. sp.) 15 szöv. köz. ábrával, *Allattani Közl.* 1925. évf. 22. köt. 3—4 füz. Bpest, 1926. p. 121—162.

15. A *potentia prospectiva* és a differenciálódás. (Biologiai tanulmány a *Dendrocoelum szikejtjein*; életszövet-tani adatok a *Hydráról*; a *pete* a fajfejlődésben.) 1 táblán 5 ábra. *Mat. Termtud. Közl.* 53. köt. 2. sz. p. 67—112. Bpest, 1926.

16. Sind die Neurophane von Neresheimer neuroide Elemente? Mit 6 Textfig. *Arch. f. Protistenkunde*, Bd. 56. p. 232—242. 1926. Jena.

17. Eine neue Osmium-Toluidinmethode für Protistenforschung. Mit 8 Fig. *Mikrokosmos*, 20. Jhrg. Heft 5. p. 97—103. Stuttgart, 1926—27.

18. Zilienstruktur und Zilienbewegung. Mit 3 Fig. *Verhandl. d. Zool. Gesellsch.* 31. Jahresversammlg. zu Kiel. (*Zool. Anz. II. Suppl.* Bd. p. 201—213.) Leipzig, 1926.

19. Új készülékek a vízfenék kutatására. 5 ábrával. *Archiv. Balat.* Vol. 1., pars 2., Német szöveggel együtt p. 164—172. Bpest, 1926.

20. Mi vezeti az állatot a látatlan vízhez? 1 képpel. *Termtud. Közl.* 59. köt. 4. füz. p. 186—192. Bpest, 1927.

21. Eine neue Blindtriclade aus Ungarn. Mit 3 Fig. *Zool. Anz.* Bd. 72. Heft 1—2, p. 35—46. Leipzig, 1927.

22. Das Rätsel der Nesselzellen. Mit 8 Textabb. *Biol. Zentralb.* Bd. 47. Heft 6. p. 327—343. Leipzig, 1927.

23. U. azon címen 3 ábrával szakelőadás, közölve: *Sitzungsberichte d. Gesellschf. Naturforsch. Freunde.* 1927. März. 8. Berlin.

24. Van-e az állatoknak öntudatos alkalmazkodó készségük? Természet, 23. évf. 9/10. sz. Bpest, 1927.

25. Angaben zu der Symbiosenfrage von Chlorella. Mit 5 Textfig. Biol. Zentralbl. Bd. 47. Heft 8. p. 449—461. Leipzig, 1927.

26. Adatok a sejt biológiájához. Biológiai tanulmány a Hydra és a Microstomumok csalánsejtjein. 8 szövegbeli rajzzal. Székfoglaló értekezés a M. Tud. Akad. III. oszt. nak 1927. évi május 23-án tartott ülésén. Német kivonattal 1—36. old. Bpest, 1927.

27. Der Bau der Triclademusculatur. Mit 8 Textfig. Zool. Anz. Bd. 72. p. 21—32. Leipzig, 1927.

28. Beiträge zur Morphologie, Physiologie, und allgemeinen biologischen Bedeutung des Tricladendarmes. Zool. Jarb. Abt. Anat. un Ontogenie, Bd. 50. 1928. p. 1—54.

29. Tricladen aus der Umgebung von Szeged. (Angaben zur Variabilität der Turbellarien.) Mit 6 Abbild. Acta litt. ac. scient., Acta Biol. Tom. 1. fasc. 1. Szeged, 1928. p. 1—17.

30. Zum physiologischen Formproblem der Wasserorganismen. Mit 18 Fig. Arch. Balat. II., 1928. Budapest, p. 24—35.

31. Vízbenjáró házatlan csiga (Eine Nacktschnecke aus dem Wasser), Állat. Közl. 25. köt., német resumével p. 1—4, Bpest, 1928.

32. Erwärmungskörper bei Wasserorganismen. Mit 27 Textabb. Zool. Jahrb. Abt. F. Allgem. Zool. u. Physiol. Bd. 44, Jena, 1928.

33. Mikrotechnik der Wirbellosen. Mit 8 Abb. Methodik der wiss. Biol. I. Bd. J. Springer, Berlin, 1928. p. 1264—1374.

34. Nochmals über den Nephridialapparat. bei den Protozoen. Arch. f. Protistenk. Bd. 64. p. 479—494. Mit 5 Textfig. u. 1 Taf. Jena, 1928.

35. Untersuchungsmethoden für Turbellarien. Mit 3 Textabb. Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie und f. mirosk. Technik, Bd. 46, 1929. S. 45—88.

36. Ein neuer Typ der hypotrichen Infusorien aus der Umgebung von Szeged. Spirofilum tisiae, n. sp. n. gen. n. fam. Mit 6 Textfig. u. 1 Tafel. Arch. f. Protistenk. Bd. 65. p. 165—182.

37. A Balaton állatvilágának néhány különlegessége, 15 szöv. ábrával. Állatt. Közl., 26. köt. Bpest, 1929. p. 35—58.

38. Einiges über die Variabilität von *Spongilla fragilis*, Leidy, zugleich Beiträge zur Biologie des Tieres. Internat. Revu. d. ges. Hydrobiol. u. Hydrogr. 1929. Bd. 22. p. 157—178.

39. Sensorischer Basalapparat der Tastborsten und der Syncilien bei Hypotrichen. Zool. Anz. Bd. 83. 1929. Leipzig. p. 275—280.

40. A véglények idegrendszerre. 30 szövegábrával. Állatt. Közl. 26. köt. 1929. p. 164—190.

41. Kisebb ornithologiai tapasztalatok Szeged környékén. A Természet 1929. évi 13, 14. számában, p. 1—8, 5 képpel.

42. Gyűrűzött gatyásölyv (*Archibuteo lagopus*, Brunn.) magyarországi vándorútja. Aquila, 1931.

43. Végzetes állati csonttörések. Termtud. Közl. 61. köt. p. 362—363.

44. *Brachydaetylia* a foglyok között, 8 ábrával. (Aquila, 1931.)

45. Eszik-e a balatoni kősüllő (*Lucioperca volgensis* Pal.) kecskerákot? Halászat, 30. évf. Budapest, 1929. p. 98—99.

46. A Székelyföld állattani irodalma. Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum 50 éves jubileumára. Sepsiszentgyörgy, 1929, p. 764—779.

47. „Echte“ freie Nervenendigungen. (Bemerkungen zu den Receptoren der Turbellarien.) Mit 8 Textabb. Zeitschr. f. Morph. u. Oekol. d. Tiere. Abt. A d. Zeitschr. für wiss. Biol. Bd. 18. p. 786—798. Berlin, 1930.

48. A szegedi óriás harsák. 12. ábrával. A szegedi Alföldkutató bizottság könyvtára. VI. szakoszt. A) Állattani Közl. 7. sz. p. 1—16.

49. A nemiség alapproblémái. Beszámoló a szegedi m. kir. F. J. Tudományegyetem 1929—30. működéséről. Szeged, 1930.

50. A *Dasyhelea*-álcák szárazságtűrése. Die Ertragung der Trockenheit durch die *Dasyhelea*-Larven. A Magyar Biológiai Kutatóintézet I. osztályának munkái, Tihany, 1930.

51. A madár szervezetének felsőbbsege. (Német kivo-nattal.) Kócsag, 1930, Bpest, p. 1—7.

52. Apróbb ornithologiai tapasztalatok. Kócsag, 4. évf. 1931.

53. Eine nasse Silber-bezgw. Goldmethode für die Herstellung der reizleitenden Elemente der Ziliaten. Arch. f. Protistenk. 1931.

54. *Gelei—Horváth*, Eine nasse Silber-bezgw. Goldmethode für die Herstellung der reizleitenden Elemente bei den Ziliaten. Mit 13 Fig. Zeitschr. f. wiss. Mikr. u. mikr. Techn. 1931.

55. Das Bewegungs- und Reizleitende-Element bei Glaucoma. Arbeiten d. Ung. Vorschungsinstitutes. Vol. 4. Tihany, 1931.

56. Neue Artmerkmale von *Polycladodes alba*, Steinmann. Mit 3 Fig. Zool. Anz. Bd. 94.

57. Új hármásbélű örvényféreg a magyar faunában. Eine neue Triclade in der ungarischen Fauna. Magyar Biológiai Kutató Intézet Munkái, 1931.

58. Neuere Beiträge zur Naturgeschichte des *Dendrocoelides Hankói* (Gelei). U. ott.

59. Zur Frage der spritzenden Malermuscheln. Natur u. Museum. 1931.

II. *Kéziratban.*

1. Székely zoológusok. (Beküldve a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum igazgatóságának.)

2. Wandernde Excretionsvacuole bei den Protozoen. Arch. f. Protistenkunde, 1931.)

3. Syncilien, Sensorischer-Apparat und Konduktilelemente bei *Euplotes*.

4. Die Protozoenfauna von Umgebung von Szeged.

5. Die Limnologie eines Kratersees in Siebenbürgen. Szt. Anna-tó.

6. Die Limnologie der Dolomitbrunnen von Kádárta. Több munkatárssal.

7. A biológiai kutató intézetek tudományos jelentősége.

III. *Tankönyvek:*

1. Állattan biológiai alapon a középiskolák felső osztályai számára. Irták: Gelei József és Husz Ödön. 362 ábrával. Kolozsvár, Minerva irod. és nyomd. műintézet Rt. 1927. p. 1—287.

2. Az ember és az állatok élete. Tankönyv a középiskolák felső osztályai számára. Irták: Gelei József és Greguss Pál. 269 túlnyomóan eredeti rajzzal. Budapest, Franklin-Társulat, 1929. p. 1—208.

3. Brehm, Az állatok világa. A legújabb német kiadás nyomán. A 18. kötet szerkesztője és számos fejezet eredeti írója. Gutenberg, 1930, Budapest.

IV. *Egyéb irodalmi munkássága:*

Irt 7 könyvismertetést, 48 népszerűsítő tudományos cikket népszerű természettudományi folyóiratokban, több mint 30 újságcikket a tudomány népszerű kérdéseiről és tartott több mint 30 szakelőadást tudományos szakosztályokban.

VENDL ALADÁR-t, a József-műegyetemen az ásványtan és földtan nyilv. r. tanárát, Akadémiánk levelező tagját a III. B) osztályba rendes tagnak ajánljuk.

Levelező taggá történt megválasztása óta Vendl Aladár három irányban fejtett ki nagy munkásságot.

Először is Nagymagyarország és a külföld ásványvilágának ismeretéhez szolgáltatott fontos új adatokat, ill. a hibás adatokat helyreigazította. Így verseci gnájsz földpátszemeiről kimutatta, hogy azok a mikroklinhez sorolandók. A Déli-Kárpátok kristályos paláiból a ciapit, ilmenit, amfibol és staurolit pontos mineralógiai és kémiai vizsgálatát végezte. A híres portugál riebeckit (Alter Pedroso) optikai és kémiai konstansait meghatározva, a hiányosan ismert ásvány mibenlétét megállapította. A plagioklászok meghatározására szolgáló módszerek számát egy újabb módszerrel gyarapította.

Munkásságának második része a közettan körébe vág. A Sebes-Körös mentén előforduló magnetit-gnájszról kimutatta, hogy származására nézve aplitos gnájsz, melybe a differenciálódás folyamata alatt gázban gazdag magmamaradék hatolt. Egy nagyobb szabású monografiája a magyarországi riolit típusokat osztályozza; a hazai riolitekről kémiai alapon álló ilyen részletes és kimerítő munkát még senki sem készített; a későbbi kutatóknak mindig erre a monografiára kell majd támaszkodniok. Az anina-stájerlaki pikritekről mineralógiai és kémiai vizsgálatok alapján kimutatja, hogy azok az alkalibazaltokkal rokonok és az egyéb hazai bazaltok közé sorozandók be. A Déli-Kárpátok kristályos paláit több értekezésben tárgyalja; a Surján amfibolitjairól kimutatja, hogy eruptív (Gabbro) származásúak és habár ásványtani tekintetben igen változatos összetételűek, kémiai tekintetben mégis nagyon hasonlóak. A különféle homokok vizsgálata terén számos új adatot szolgáltatott. Közettani vizsgálatai mind kémiai elemzésekkel vannak alátámasztva, melyeket a szerző legnagyobb részét saját maga készített.

Munkásságának harmadik iránya geológiai és pedig főképp hidrogeológiai természetű. Egyrészt még mint a m. kir. Földtani Intézet geológusa folytatta hazánk különböző vidékeinek geológiai felvételét, másrészt a Szárhegy, Somlyó, Nagymaros, Szentendre, Budapest és a Balatonvidék hidroológiai viszonyairól nyújt értékes adatokat.

Néhai Schafarzik Ferencsel együtt „Geológiai kirándulások Budapest környékén“ címen egy geológiai vezetőt készített, mely az első ilyenfajta munka magyar nyelven és amellyel rendkívül nagy szolgálatot tett a főiskolai oktatásnak.

Vendl Aladár kiváló munkaerő, aki már eddig is nagyon sokat és elsőrangút termelt. Kitünő megfigyelő; következtetései mindig a pontos megfigyeléseken alapulnak. A jövőben is még sokat várunk tőle.

Zimányi Károly r. t.

Mauritz Béla r. t.

Böckh Hugó l. t.

Rozlozsnik Pál l. t.

Szentpétery Zsigmond l. t.

A III. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

ÁBRAHÁM ANDOR AMBRUS dr.-t, a budapesti kir. m. Pázmány Péter-Tudományegyetem magántanárát s a premontrei kanonokrend tagját a III. osztály B) alosztályába levelező tagul ajánlom.

Ábrahám A. Ambrus 1893-ban Csiktusnádon született. Teológiai tanulmányait Jászóvárott, egyetemi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, ahol középiskolai tanári és bölcsésztdoktori oklevelet szerzett s 1926-ban a magántanári képesítést is elnyerte.

A budapesti egyetemen kiváltképpen zoológiai tanulmányoknak szentelte magát s ennek révén 1917-ben az állattani tanszék tanársegéde, majd 1921-ben adjunktusa lett s 1923 óta a II. állattani tanszék helyettes tanára.

Azonban Ábrahám Ambrus nemcsak hivatalból, hanem igazi hivatottsággal, lelke ösztönéből fakadó szeretettel és rátermettséggel műveli a zoológiát, mely téren avatott buvárnak bizonyult. Különösen az idegszövetten

nagyjelentőségű, de nehezen megközelíthető kérdései kötik le a figyelmét s idevágó értékes dolgozataival máris e tárgykör jeleseinak sorába emelkedett.

Ábrahám Ambrus tiszteletreméltó, a tudomány komolyságát átérző egyéniségénél, valamint tudományos érdemeinél fogva mindenképp méltó az Akadémia bizalmára.

Méhely Lajos r. t.

Tudományos munkásságát az alábbi jegyzék tünteti fel:

1. A hazai békafélékben elősködő Infusoriumok szervezete és szaporodása.

2. A gyíkok bőrének idegvégződései. (2 tábla eredeti rajzzal.) Matematikai és Természettudományi Értesítő, 1926. XLIII. kötet.

3. A gyíktüdő idegvégződései. (2 tábla eredeti rajzzal.) Matematikai és Természettudományi Értesítő, XLIV. kötet. 1927.

4. Az *Opisthodiscus diplodiscoides nigrivasis* Méhely idegrendszere. 3 tábla eredeti rajzzal, *Studia Zoologica* Vol. I. Fasc. 2. 1929. magyarul és németül.

5. Blutgefässe im Epithel der Harnblase des Kaninchens. 2 eredeti szövegközi rajzzal, *Zeitschrift für Zellforschung und mikroskopische Anatomie* 9. Band 4. Heft.

6. Über die Nerven und Nervenendigungen der Antennen einiger Landisopoden. 4 szövegközi rajzzal, *Zool. Anzeiger* 1929. Band 84. Heft 11—12. (Társszerző: Dr. Wolsky Sándor.)

7. Die Geruchsorgane der Landisopoden. (15 szövegközi rajzzal. *Zeitschrift für Morphologie und Ökologie der Tiere*. Band 17. 1930. p. 316. (Társszerző: Dr. Wolsky Sándor.)

8. Die Tricladen-Fauna des Tornaer Gebirges. (2 szövegközi rajzzal.) *Zool. Anzeiger* 1930. Ed. 86. p. 301. (Társszerző: Dr. Mödlinger Gusztáv.)

9. Ein neues Sinnesorgan der Landisopoden. (3 szövegközi rajzzal.) *Zol. Anz.* Bd. 87. p. 87. 1930. (Társszerző: Dr. Wolsky Sándor.)

10. Die Planarien des Mátra-Gebirges. (1 szövegközi rajzzal. *Zool. Anz.* Bd. 90. p. 121. 1930. (Társszerző: Dr. Mödlinger Gusztáv.)

11. Beiträge zur Chorologie der *Planaria alpina*.

Zool. Anz. Bd. 89. p. 177. (Társszerző: Dr. Mödlinger Gusztáv.)

12. Neue sensible Endorgane in der Zunge des braunen Bären. 5 szövegekőzti rajzzal. Zeitschrift für Zellforschung und mikr. Anat. Bd. 11. p. 609. 1930.

13. Az Archaeo- és Neolacerták combmirigyeiről. (3 tábla eredeti rajzzal magyarul és németül. *Studia zoologica*, vol. I. fasc. 3.)

14. A kutya orrabőrének idegvégkészülékei. (3 tábla eredeti rajzzal.) Matematikai és Természettudományi Értesítő, XLVII. kötet. p. 587. 1930.

15. Über das sensible Nervensystem der Amphipoden, 4 eredeti szövegekőzti rajzzal. *Zool. Anz.* Bd. 92. p. 273. 1930.

16. Az állati szervezet őrei a környezetben. 24 eredeti szövegekőzti rajzzal. Kiadta a Szent István Akadémia mennyiségtan és természettudományi osztálya. Budapest, 1931.

TELEGDI ROTH KÁROLY-t, a debreceni egyetemen az ásványtan és földtan nyilv. rk. tanárát a III. B. osztályba levelező tagnak ajánljuk.

Telegdi Roth Károly pályafutását a m. kir. Földtani Intézetben kezdte. Hosszú időn át volt az intézet geológusa és e minőségében Nagymagyarország legkülönbözőbb vidékein végzett földtani felvételeket. E munkásságának eredményeiről a m. kir. Földtani Intézet évi jelentéseiben számolt be az 1908—1915. években. Kisebb értekezésein kívül ez időből származik „Felsőoligocén fauna Magyarországról“ című nagyobb monográfiája is, melyben az Eger környékén előforduló felső-oligocén-képződmények őslénytani jellemzését adja; az itteni gerinctelen állatvilágról kimutatja, hogy átmenetet alkot az oligocén és miocén északi és déli típusú faunák között.

A világháborút a haretéren töltötte, ill. részben mint hadi geológus végzett tudományos kutatásokat. A bélbori, borszéki és ditrói medencék keletkezésének kérdésével foglalkozott, továbbá az addig teljesen ismeretlen albán-montenegrói határvidék felépítését és földtani hegyszerkezetét tanulmányozta és a Prizrentől délre emelkedő Sar Dagh egy részének rétegtani és hegyszerkezeti viszonyait írta le.

A háború után két szerzőtársával együtt „Az esztergomvidéki szenterület“ új geológiai leírását adta egy na-

gyobb monográfia keretében, melyben különösen kiemelendő az eocén-képződmények szintezése. E munkában történik legelőször említés egy dunántúli „infraoligocén denudációról“. E jelenségről még két munkája nyújt bővebb felvilágosítást. Szerző kimutatja, hogy a nyugati Magyar Középhegység területén az oligocén képződmények lerakódását egy pusztulási időszak előzte meg.

Roth Károly ismertette legelőször a Dunántúl bauxittelepeit, különösen a Vértes-hegység bauxit-előfordulásait és azonnal felismerte azoknak nagy nemzetgazdasági jelentőségét.

Roth Károly tollából származik „Magyarország geológiája“ című nagyon értékes monográfiánk, mely az első kimerítőbb áttekintés a magyar föld fejlődéstörténetéről és hegyszerkezeti kialakulásáról.

Munkái magyar és nemzetközi idegen nyelven is megjelentek és általános elismerést arattak. Roth Károly kiváló kutató, munkáit az alaposság és megfontoltság jellemzik. Nem engedi magát a geológiában kísértő túlzó divatoktól elragadtatni, csakis a pontos megfigyelésekre támaszkodik. Akadémiánk benne elsőrangú szakembert és kitűnő munkaerőt nyer.

Zimányi Károly r. t.

Mauritz Béla r. t.

Böckh Hugó l. t.

Vendl Aladár l. t.

Rozlozsnik Pál l. t.

Szentpétery Zsigmond l. t.

SZENT-GYÖRGYI ALBERT-et a szegedi Ferenc József-tudományegyetemen a biochemia ny. r. tanárát a III. osztály B) alosztályába levelező tagul ajánlják a tisztelettel alulírottak.

Szent-Györgyi Albert 1893-ban született. Mint a budapesti tudományegyetem orvoskari hallgatója vonult be katonai szolgálatra a háborúba, amelyet az első naptól az utolsóig végig küzdött egy félévi sebesülési szabadságtól eltekintve, amely szabadságot felhasználta orvosi oklevele megszerzésére. Szigorlatait kitűnő jelzéssel tette le és az elméleti búvárkodások iránt érezvén hajlandóságot, a háború befejeztével a még magyar pozsonyi egyetem gyógyszer-tani intézetének lett tanársegéde. A magyar egyetemnek kiűzése után Szent-Györgyit tovább-tanulásvágya és külföldi összeköttetései egy évtizedre elszakították Ma-

gyarországtól, és külföldre vitték. Ez az évtized azonban Szent-Györgyiné nem csupán elsőrendű mesterektől való tanulást jelentett, hanem már az eredményes, önálló tudományos munkának gazdag időszaka is volt. Külföldi tartózkodásának nevezetesebb stációi a következők. Berlinben L. Michaelissel dolgozott. Majd egy évre Hamburgba költözött, ahol, mint a Tropenhygienisches Institut tagja, önálló kutatásokat végzett. Innen a hollandiai Leidenbe költözött, ahol két éven át a gyógyszertani intézet adjunktusa volt. Ezután a H. J. Hamburger vezetése alatt álló groningeni physiologiai intézetnek lett tagja. Itt már egyetemi magántanári minőségben a biochemiát adta elő. Négy évre terjedő groningeni működését néhány hónapra megszakította, hogy Londonban a Medical Research Council vendégeként dolgozhasson.

Hollandiából Cambridgebe költözött, ahol főleg a biochemiai, részben pedig az általános kórtani intézetben dolgozott. Cambridgeből egy esztendőre Amerikába ment, és itt Rochesterben az E. C. Kendall vezetése alatt álló biochemiai intézetben folytatta kutatásait. Amerikából visszatért Cambridgebe, és innen jött haza Magyarországra 1929-ben, hogy elfoglalja a szegedi egyetem biochemiai tanszékét. Külföldi tartózkodásának ideje alatt számos nemzetközi physiologiai kongresszuson vett részt; előadásokat is tartott az edinburghi és bostoni kongresszusokon, valamint Montreálban a kanadai tudományos akadémia meghívására, mint annak vendége.

Szent-Györgyinek tudományos munkássága igen gazdag mind a publikációi számát, mind azoknak becsét és jelentőségét tekintve. 1913-tól 1930-ig 57 publikációja jelent meg előkelő német, holland és angol szakfolyóiratokban, amely publikációk teljes jegyzékét ajánlásunk végén esatoljuk.

Szent-Györgyi Albertet sokoldalúsága jellemzi, amennyiben dolgozatai az összehasonlító anatómia, a szövettan, a kísérleti élettan és kórtan, a gyógyszertan és a biochemia különböző területeit ölelik fel. Különösen kiemelendőknek tartjuk a szem üvegtestének szerkezetével foglalkozó munkáit, a szívizom tónusára vonatkozó vizsgálatát, a Storm van Leeuwennel együtt végzett gyógyszertani kutatásait, a sejtlélekezést tárgyaló munkáit, a haemolysire vonatkozólag Brinkmannal együtt végzett dolgozatait.

Értékes eredményekre vezettek Szent-Györgyinek a biochemia legkülönbözőbb területein végzett kutatásai is.

Berlinben L. Michaelissel kolloidchemiai problémával foglalkozik, mely a caseinnak isoelektromos pontjára vonatkozik. Hamburgban a fehérje kolloidchemiájával, az immunanyagok elektro-chemiai reakciójával, Groningenben mikroanalitikai chemiai problémákkal, továbbá a hártványk átteresztő képességével és a különböző zsírsavak meghatározásmódjával foglalkozott.

Beható kutatásokat végzett az élő szervezetben lefolyó oxidációs jelenségek körében, legújabbán pedig elkülönített a mellékvese kérgéből, továbbá különböző növényekből egy új cukorcsoporthoz tartozó savat, amelynek fontos szerepe van az oxygen-anyagcserében.

Mindezek alapján szerencsénk van levelező tagul ajánlani Szent-Györgyi Albertet, aki tizenöt éven át lankadatlanul folytatott kutatásaival nemzetközileg is elismert nevet szerzett és aki minden tekintetben méltó a Magyar Tudományos Akadémiának, hazánk legelső tudományos fórumának elismerésére is.

Budapest, 1931 február hó 27-én.

Szarvasy Imre r. t.
 Zemplén Géza r. t.
 Magyary-Kossa Gyula l. t.
 Szily Kálmán l. t.
 Zimmermann Ágoston l. t.

Szent-Györgyi Albert irodalmi munkássága:

1. Zur Anatomie und Histologie des Teguments der Analöffnung und des Rectum. Anatomischen Heften. 147/148, 305, 1913.
2. Der Canalis hyaloideus im Auge des Schweines. „v. Graefe: Archiv für Ophthalmologie.“ LXXXV, 137, 1913.
3. Die histologische Darstellung des Glaskörpers. Zeitschrift für wissenschaftliche Mikroskopie und für mikroskopische Technik. 31, 23, 1914.
4. Untersuchungen über den Glaskörper der Amphibien und Reptilien. Archiv für mikroskopische Anatomie. 85, 303, 1914.
5. Untersuchungen über den Bau des Glaskörpers des Menschen. Archiv für mikroskopische Anatomie. 89, 324, 1917.

6. Mansfeld G. és Szent-Györgyi A.: Untersuchungen über die Ursache des Herzschlages. Pflügers Archiv für die gesamte Physiologie des Menschen und der Tiere. 184, 236, 1920.

7. Über Herzmuskeltonus. Pflügers Archiv für die gesamte Physiologie des Menschen und der Tiere. 184, 265, 1920.

8. Michaelis L. és Szent-Györgyi A.: Der Einfluß der Salze auf das Fällungsoptimum des Caseins. Biochemische Zeitschrift. 103, 178, 1920.

9. Über Chininrausch. Archiv für Schiffs- und Tropen-Hygiene 24, 166, 1920.

10. Physikalisch-chemische Betrachtungen über Agglutination, Infection und Immunität. Zeitschrift für Immunitätsforschung, 30, 144, 1920.

11. Eine Methode zur experimentellen Prüfung der Molekulartheorie und der Avogadro-Logschmidtschen Zahl. Zeitschrift für physikalische Chemie. XCV, 247, 1920.

12. Eine mikroskopische Überführungsmethode. Studien über Eiweißreactionen. I. Biochemische Zeitschrift. 110, 116, 1920.

13. Die Wirkung der Elektrolyte auf das Serumalbumin. Studien über Eiweiß-Reactionen. II. Biochemische Zeitschrift. 110, 119, 1920.

14. Kataphoreseversuche an Kleinlebewesen, Studien über Eiweißreactionen. III. Biochemische Zeitschrift. 113. 29, 1921.

15. Beiträge zur physikalischen Chemie der Agglutination. Studien über Eiweißreactionen. IV. Biochemische Zeitschrift. 113, 36, 1921.

16. Storm van Leeuwen W. és Szent-Györgyi: On the influence of colloids on the action of non-colloidal drugs. III. The journal of pharmacology and experimental therapeutics. XVIII. 257, 1921.

17. Storm van Leeuwen W. és Szent-Györgyi A.: On the influence of colloids on the action of non-colloidal drugs. IV. The journal of pharmacologie and experimental therapeutics. XVIII. 271, 1921.

18. Storm van Leeuwen W. és Szent-Györgyi A.: On the influence of colloids on the action of non-colloidal drugs. V. A further analysis of the augmentor effect of lecithin on the action of pilocarpine. The journal of pharmacology and experimental therapeutics. XX, 1, 1922.

19. Storm van Leeuwen W. és Szent-Györgyi A.: On

scopolamine-morphine narcosis. The journal, of pharmacology and experimental therapeutics. XVIII. 449. 1922.

20. Storm van Leeuwen W. és Szent-Györgyi A.: On the Biological significance of lipoids the action of kephalin and lecithin. The journal of pharmacology and experimental therapeutics. XXI. 83, 1923.

21. Storm van Leeuwen W. és Szent-Györgyi A.: Over Scopolomine-Morphine. Nevrotherapie. 1, 1, 1921.

22. Storm van Leeuwen W. és Szent-Györgyi A.: Über die Verstärkung der Giftwirkung bei Versuchen an überlebenden Organen. Archiv f. exper. Path. u. Pharm. 96, 334, 1922.

23. Heuking G. és Szent-Györgyi: Über die Wirkung des defibrinirten Blutes auf das isolierte Säugetierherz. Pflügers Archiv f. d. ges. Physiol. 197, 516, 1922.

24. Über Trocknen und Wägen in der Mikroanalyse. Biochemische Zeitschrift. 136, 102, 1922.

25. Die gravimetrische Mikrocholestrinbestimmung. Biochemische Zeitschrift. 136, 107, 1923.

26. Brinkman R. és Szent-Györgyi A.: Researches on the chemical causes of normal and pathological Haemolysis. Proceedings Vol. XXVI, 470. 1923.

27. Brinkman R. és Szent-Györgyi A.: Onderzoekingen over de chemische oorzaken der normale en pathologische Haemolyse. I. De isoleering van haemolitische stoffen uit normal menschenbloed. Verslag van de Gewone der Wis en Natuurkundige Afdeeling, XXII, 152.

28. Brinkman R. és Szent-Györgyi A.: Onderzoekingen over de chemische oorzaken der normale en pathologische Haemolyse. II. Over den toestand, waarin strek haemolytische vetzuren in het normal bloed voorkomen. Verlag van de Gewone Vergaderingen der Wis- en Natuurkundige Afdeeling. XXXII, 154.

29. Erinkman R. és Szent-Györgyi A.: Onderzoekingen over de chemische oorzaken der normale en pathologische haemolyse. Verlag van de Gewone Veradering der Wis- en Natuurkundige Afdeeling. XXXII, 483.

30. Ein Kataphorese-Apparat für kleine Substanzmengen. Biochemische Zeitschrift. 139, 74, 1923.

31. Brinkman R. és Szent-Györgyi A.: Studien über die physikalisch-chemischen Grundlagen der vitalen Permeabilität. I. Die Wirkung kapillaraktiver Stoffe auf die Permeabilität von Kollodiummembranen. Biochemische Zeitschrift. 139, 261, 1923.

32. Brinkman R. és Szent-Györgyi A.: Studien über

die physikalisch-chemischen Grundlagen der vitalen Permeabilität. II. Die Wirkung von Alkaloiden und Purinbasen auf die Permeabilität von Kolloidmembranen. Biochemische Zeitschrift. 139, 270, 1923.

33. Erinkman R. és Szent-Györgyi A.: Studien über die physikalisch-chemischen Grundlagen der vitalen Permeabilität. III. Über die Ausbreitung stark kapillaraktiver Substanzen auf der Wasser-Oberfläche mit Berücksichtigung des Problems der Nervenreizleitung. Biochemische Zeitschrift. 139, 274, 1923.

34. Brinkman R. és Szent-Györgyi A.: Studien über die physikalisch-chemischen Grundlagen der vitalen Permeabilität. IV. Die Kapillaraktivität des Sauerstoffs und der Kohlensäure an der Grenzfläche Petroläther-Wasser. Biochemische Zeitschrift. 1923.

35. Brinkman R. és Szent-Györgyi A.: Contraction of a drop of water by change of reaction. Proceeding of the Physiological Society. LVII. 1, 1923.

36. Brinkman R. és Szent-Györgyi A.: The reversion of haemolysis. Journal of haemolysis. 2, 204, 1923.

37. Tyuzi Tominaga és Szent-Györgyi A.: Die quantitative Bestimmung der freien Plutfettsäuren, Biochemische Zeitschrift. 146, 226, 1924.

38. Der Nachweis der mehrfach ungesättigten freien hohen Fettsäuren im Blute. Biochemische Zeitschrift. 146, 239, 1924.

39. Brinkman R. és Szent-Györgyi A.: Über die lipoytische Theorie der Immunhämolysen. Biochemische Zeitschrift. 146, 212, 1924.

40. Beiträge zur Methodik der Mikroanalyse im Preglschem System. Biochemische Zeitschrift. 146, 302, 1924.

41. Über das Eindampfen von wässrigen Flüssigkeiten bei niedriger Temperatur im Vakuum. Biochemische Zeitschrift. 146, 305, 1924.

42. Studien über die biologische Oxydation. I. Über die Sauerstoffaufnahme Linolensäure—SH—Gruppe. Biochemische Zeitschrift. 146, 245, 1924.

43. Studien über die biologische Oxydation. II. Über den Mechanismus und die Bedeutung der SH—Katalyse. Biochemische Zeitschrift. 146, 254, 1924.

44. Studien über die biologische Oxydation. III. Über das Oxyd der Sh-Gruppe die Oxydation durch Aethylperoxid. Biochemische Zeitschrift. 149, 188, 1924.

45. Über den Mechanismus der Succin- und Para-

phenylendiaminoxydation. Ein Beitrag zur Theorie der Zellatmung. *Biochemische Zeitschrift*. 150, 195, 1924.

46. Zellatmung. II. Der Oxydations Mechanismus der Milchsäure. *Biochemische Zeitschrift*. 157, 50, 1925.

47. Zellatmung. III. Reaktivierungsversuch mit künstlichen Kofermenten. *Biochemische Zeitschrift*. 157, 67, 1925.

48. Hamburger R. J. és Szent-Györgyi A.: Über den Einfluß der Sauerstoffspannung auf den biologischen Oxydationsprozess. *Biochemische Zeitschrift*. 157, 298, 1925.

49. Zellatmung. IV. Über den Oxydationsmechanismus der Kartoffeln. *Biochemische Zeitschrift*. 162, 399, 1925.

50. Uys-Smith Edna: Über den Mechanismus der Guajakreaction. *Biochemische Zeitschrift*, 168, 448, 1926.

51. Über die Wirkungsweise des Schardingerschen Ferments, *Biochemische Zeitschrift*. 173, 275, 1926.

52. Zellatmung. V. Über den Oxydationsmechanismus einiger Pflanzen. *Biochemische Zeitschrift*. 181, 425, 1926.

53. Zellatmung. VI. Zur Funktion der Nebennierenrinde und über die Substanz CXII. *Biologische Zeitschrift*. 181, 433, 1926.

54. Observations on the function of peroxidase systems and the chemistry of the adrenal cortex. Description of a new carbohydrate derivative. *Biochemical journal*. XXII. 1387. 1928.

55. Drury A. N. és Szent-Györgyi A.: The physiological activity of adenine compounds with especial reference to their action upon the mammalian heart. *Journal physiology*. LXVIII. 213, 1929/1930.

56. Florey H. és Szent-Györgyi A.: Methods for testing the presence of adrenal cortex hormone. *Journal physiology*. LVII. 343, 1929.

57. On the mechanism of biological oxydation and the suprarenal gland. *Science*, LXXII. 125, 1930.